

SKAUTING

ROČNÍK 32 PROSINEC 1993

4

Z OBSAHU:

SKAUTI MAJÍ
MLÝN!

str. 3

ZAŽÍHÁME
SVĚTÝLKO –
VÝSLEDKY

str. 6 – 7

AD ...

str. 16 – 18

JAK NA
JAMBOREE?

str. 21

Krátce od Vás pro Vás	2
Anketa Skautingu	2
Skauti mají mlýn, ale nebudou v něm mlít!	3
Český oldskauting – nová doba a (staré) tradice	4
Chvála skautských chalup	4
Angličtina pro skauty (7)	5
Jak dopadl rodinný skauting?	5
Vlčata a světlušky	6-7
Zažiháme světlýlo – výtvarná soutěž pro světlušky a vlčata	
Psaní šestníkům	
Vůdcům a vůdkyním	8-9
Učme se skautsky myslet 4.	
Vůdcův zápisník (2.)	
Znáte dobře junáckou hymnu?	
Nad naším slibem...	
Máte je taky?	
Kde vzít?	
Znění činovníckého slibu	
Mor aneb jak hledat cestu životem	
v nezdravých podmínkách	10
Dárek dětem	10
Zelené deníky – příloha	11-14
Uzel přátelství – ozvěny	15-16
Poděkování	
Pohádka o...	
Lánská hučka	
„Samozřejmost“, která hřeje u srdce...	
Chvála síly skautského bratrství	
Diskuse – Názory – Kritika	16-18
Prezident, skauti a pořadová příprava	
Ad 1993 – Dál ve spárech STB	
AD AD...	
O co mi jde? Čemu chci prospět?	
Ad RS expedice Polární záře '93	
Ad: obsah časopisu Skauting	
Nové knihy	19
K. I. S. C.	20
Jak na Jamboree?	21
Otevíráme archivy	21
Zprávy	22-23
PŘÍLOHA: Předpis pro činovnícké zkoušky Junáka	
Výtvarné práce s mladšími dětmi	

Fotografie na obálce: Štěpánka Králová (1. strana)
Anna Cuhrová (4. strana)

**Modré nebe a pevné vykročení po tvrdé, ale krásné stezce
v roce 1994 přeje všem čtenářům**

redakce Skautingu

SKAUTING

měsíčník pro skautskou výchovu

vydává Junácká edice pro Junák a Slovenský Skauting

šéfredaktor a grafická úprava – Michala Rocmanová

redakční rada:

Jozef Boško	Eduard Pachman
Zdeněk Hájek	Jaroslava Pešková
Milan Husák	Tomáš Řehák
Nora Janotová	Vlasta Šebestová
Vladimír Kopřiva	Ondřej Vanke
Iva Macková	Jiří Zachariáš
Michal Neděla	Jiří Zajíc

Adresa redakce:

Skauting, Senovážné náměstí 24, 116 47 Praha 1

Cena výtisku pro předplatitele 9,60 Kč

Předplatné na celý rok včetně poštovního 105,- Kč

Bankovní spojení: ČS Praha 1, č. ú. 5013050-018/0800

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou

pošt – Střední Čechy v Praze, č.j. P/FiS-1865/1992

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují a vracejí se na vyžádání odesílatele.

Uzávěrka 4. čísla byla 22. 11. 93

Termín pro odevzdání příspěvků do 6. čísla: 27. 12. 93

Uzávěrka 5. čísla: 13. 12. 1993

BUDE...

166. Skautský oddíl z Prahy 3, po-
řádá orientační závod Prahou XI.
ročník – Prahou plnou strašidel
15. ledna 1994 v 15. 15 h. na škol-
ním hřišti vedle nemocnice na
Františku, u zastávky autobusu
č. 207, soutěží tříleté hlinky.
Soutěží ve dvou kategoriích:
mladší: žáci 3 – 5 tříd ZŠ
starší: žáci 6 – 9 tříd ZŠ (hlídky
jsou společně pro chlapce a dívky)
Přihlášky – je třeba odeslat nejpo-
zději do 1. 1. 1994 a to s udáním
přibližného počtu závodníků. Bez
předběžné přihlášky nebude oddíl
připuštěn ke startu.

Každá hlídka musí být vybavena
tužkou, papírem či zápisníkem, ho-
dinkami a mapou Prahy.

Statovné – 10 Kčs na hlinku
Jaroslav Jarušek, Žateckých 18,
140 00 Praha 4

Informaci o možnostech převzetí
BETLÉMSKÉHO SVĚTLA najde-
te na str. 23.

Kmen pardubických R&R PARS si
vás dovoluje pozvat na „Nabitou
vikendovku“ 15. - 17. 4. 1994.
O bližší informace si můžete na-
psat, případně předběžně přihláš-
ky poslat na adresu

Jaroslav Jičínský – Netopýr,
Okružní 695, 53003 Pardubice

Z REDAKCE...

Děkujeme všem, kteří nám poslali zpět mylně doručená čísla
časopisu.

Upozorňujeme, že těm, kteří si Skauting objednávají až nyní
na podzim, budou předchozí čísla časopisu zasílána až do
vyčerpání zásob, a to vždy s nejbližším číslem, následujícím po
doručení objednávky a peněz. Omlouváme se, ale jiným způso-
bem nemůžeme při redakční práci distribuci časopisu zvládnout.
Děkujeme za pochopení.

ANKETA SKAUTINGU

Na naše anketní otázky odpovědělo celkem 74 čtenářů, to je
přibližně 1,5 % celkového počtu. Bohužel. I tak byly informace
a názory, které jste nám tímto způsobem poskytli, zajímavé
a poučné.

Průměrná známka posledního ročníku je 1,12, vede tedy před
ročníkem 30 (2,03) i 29 (2,17). To mne nesmírně těší, i když vím,
že zdaleka ne všem sestrám a bratrům se současná tvář Skau-
tingu líbí.

Nejčtenější rubrikou se stala vůdcovská dvojstrana, nejméně
čtenou pak skautská angličtina.

Většina čtenářů nejvíce využívá ve své práci dvojstranu vůdcům.
Nejraději čtenáři čtou rubriky historie a diskuse.

Nejoblíbenějším autorem se bezkonkurenčně stal Václav Bří-
cháček, hned za ním jsou to Edy, Grizzly (M. Vosátka) a Windy.
Naopak nejméně oblíbenými autory jsou Edy Zajíc a Eda Pach-
mann.

A kdo vlastně odpovídal na naše otázky? 56 % vůdců, 28 % old-
skautů, 22,7 % „jiných“ čtenářů, 6,7 % rádců a 1,6 % RS, ve
věkovém složení: 41,3 % nad 50 let, 32 % do 50 let, 14,7 % do
30 let a 12 % čtenářů do 20 let.

Děkují srdečně všem, kteří neváhali a napsali.

Michala Rocmanová – Káča, šéfredaktorka

Oprava:

Ve 3. čísle Skautingu se kromě několika překlepů vloudila i ne-
milá chyba: V kategorii vlčat byla udělena 1. cena Jiřímu Stein-
bauerovi, 2. a 3. cena nebyly uděleny. Vítězové kategorie či-
novníků a oldskautů, kterou vyhlášoval Skauting, mají tímto
zajištěno předplatné na další ročník.

Protože do minulého čísla se nám všechna loga nevešla, zde
jsou další:

IFOFSAG – OS
Exilovi skauti

Oldskauti
Upozornění!

Radioskauting
Management

Humor
Přátelství

SKAUTI MAJÍ MLÝN, ALE NEBUDOU V NĚM MLÍT!

24. září 1993 podepsali manželé Aleš a Zdenka Kapráloví s Brněnskou radou Junáka smlouvu o pronájmu Vrchního mlýna na Říčkách na 99 let za symbolickou cenu 1 Kč za rok. Celá historie mlýna je popsána v knize paní Kaprálové.¹

Kdysi za 1. republiky se v oněch místech ocitl Ing. Kaprál coby více a shodou okolností pak starý mlýn v předvečer 2. světové války koupil pro svoji rodinu. Vrchní mlýn je blízko známých jeskyň Pekárna a Netopýrka na jihozápadní hranici Moravského krasu, asi 5 km za okrajem Brna. Rodina Kaprálová si vytrpěla své během války od nacistů, pak se přes údolí přehnal fronta, reprezentovaná hlavně neukázněnými (řekněme) vojsky Malinovského. K emigraci Kaprálovy donutil nastupující komunistický režim.²

Když se po listopadu 1989 začalo jednat o restituční, Kaprálovi po jistém váhání nakonec o mlýn požádali a pak jej i s přilehlými pozemky pronajali skautům. Jako výraz díky jim oběma předal bratr starosta Jiří Navrátil medaili Skautské vděčnosti, bratr Smíšek – Karel Pospíšil, předseda Brněnské rady Junáka, pak panu Kaprálovi, jako bývalému (organizačně – myslí ale současněmu) skautovi pamětní medaili k 75. výročí založení skautingu v Brně.

Podpis smlouvy proběhl za krásného počasí, což umožnilo neobyčejně svěžím manželům Kaprálovým mlýn opět navštívit. Byli velmi potěšeni, že brněnský roveř i rangers už začali okolí budov čistit.

Tak tedy máme mlýn – a chceme v něm provozovat spoustu věcí. Předně by měl sloužit jako středisko skautské výchovy pro rádkyně a rádky i vůdkyně a vůdce, a to nejen brněnské. Dále počítáme s vytvořením R + R centra pro celou Českou republiku. Samozřejmě kolemjdoucí Junáci všech věkových kategorií budou moci mlýn využít k ubytování, jak jednotlivě, tak v oddílech. Vzhledem k tomu, že

k mlýnu patří velké louky, bude možnost pořádat tam i tábory (jak už v létě 1993 učinili bratři z Olomouce). A konečně (ačkoli nás jistě ještě něco napadne) chceme mlýn nabídnout i sestrám a bratrům v zahraničí, zejména přes Euroregion. Celá úprava objektu je plánována jako bezbariérová, znamená to, že tam budeme moci uvítat i děti a mládež zdravotně postiženou.

V současné době je celý objekt v dosti dezolátním stavu. Proto tam už rangers s rovery začali „makat“. Zatím na mlýně není možnost ubytování, ale počítáme, že začátkem roku 1994 už omezená možnost pro roverstvo bude. **Obracíme se tedy na rangers a rovery v celé republice s prosbou o pomoc při čištění budov a úpravě zahrad a sadů.**

Další věc, kterou máme v plánu, je **vytvoření skautské knihovny. Prosíme proto všechny, kdo by mohli postrádat jakékoli skautské publikace včetně starých skautských časopisů, našich i zahraničních, aby se nám ozvali.**

Dostane-li někdo jakýkoli nápad, kterým by tato Brněnská skautská škola Vělna Fanderlíka³ mohla získat nějaké finanční prostředky, sponzory apod., necht se nám rovněž ozve.

Zatím není kam věci posílat. Jakmile bude mlýn v provozu, dáme okamžitě vědět novou kontaktní adresu – ta bude i pro zájemce o pořádání kursů a ubytování. Prozatímní kontaktní adresa je proto **sestra PHDr. Zuzana Polácková, Klimešova 23, 621 00 Brno**

Všechny dopisy ohledně mlýna označte prosím zřetelně **Vrchní mlýn.**

Luděk

Fotografie jsou z vyčišťování džungle kolem mlýna 10. až 12. 9. 1993. Foto Vojtas – Vojtěch Peřina.

¹ Kaprálová, Z.: *Zitra bude lip. Sursum, Tišnov 1992*

² A komu vlastně vděčíme za královský dar?

Něco jsme už naznačili výše. Ing. Aleš M. Kaprál byl ředitelem brněnské firmy Biochema (nyní je v jejích prostorách Fruta), po emigraci z Československa byla rodina nějaká léta v Indii, posléze se usadili v USA, kde opět začali podnikat v chemickém průmyslu. Nyní žijí v Tucsonu v Arizoně.

V minulém i letošním roce naši zemi několikrát navštívili, byli přijati mezi čestné občany jak Vrbátek u Prostějova, rodiště paní Kaprálové, tak Strmilova u Jindřichova Hradce, rodiště pana Kaprála.

A perlička nakonec – vezměte si do ruky turistickou mapu 1 : 50 000 Okolí Brna – Moravský kras.

Vývěr asi 1 km nad mlýnem nese jméno Kaprálova studánka (v detailu Říčky 1 : 25 000). Je vidět, že jméno Kaprál přece jenom někde uniklo cenzuře.

³ Požádali jsme bratra Milotu o souhlas k pojmenování školy.

Půldruhého roku od prvního českého oldskautského sněmu (28. března 1992) je důvodem k zamyšlení nad tím, jestli vůbec a jak se naplňují představy členů kmene a představa jeho vedení. Je to zároveň důvodem k zamyšlení nad určitými názorovými rozpory o tom, jaké má být poslání kmene OS a z toho vyplývající jeho postavení v české skautské organizaci.

ČESKÝ OLDSKAUTING – nová doba a (staré) tradice

Naprostá jednota panuje v přesvědčení, že závazek skautského slibu nekončí odložením krátkých kalhot, ale že je závazkem na celý život, a shodně s tím i v přesvědčení, že kontinuita a vývoj každého skautského života trvá od mládí až do hrobu. Široce věkové propojené společenství se společnou duchovní a mravní ideou je pak nejideálnějším výchovným prostředím, vzájemně se ovlivňujícím ve všech věkových fázích života. Z toho důvodu spatřujeme (i v porovnání se světem) koexistenci dospělých skautů a skautek v jedné společnosti skautské organizaci s dětmi a mládeží jako nejvýše přínosnou a perspektivní.

Jiná je však již otázka, jaké místo dospělým skautům a skautkám v této organizaci přísluší.

Jedna z představ, převládající v určité části dospělých – členů kmene OS, vychází z pojetí kmene OS jako převážně činnického a funkcionářského „velesboru“, jehož stěžejním posláním je zajišťovat fungování organizace otázkami výchovnými počínaje až po úkoly hospodářské, organizační, právní, administrativní atd. Kmen OS by měl dle této představy „dodávat“ (vyhledávat, aktivizovat) potřebné odborníky pro výchovu vůdců (instruktory pro LŠ, pro kursy ap.) a dbát o úroveň skautského vzdělávání; vyskytuje se i názor, že by měl být i jakýmsi garantem či „dohlížitelem“ nad čistotou skautingu. Měl by vyhledávat funkcionáře – odborníky pro nejruznější potřebné profesní zabezpečování skautské organizace: právníky, ekonomy, lékaře, admin. síly atd. Měl by zajišťovat případné i podnikatelské aktivity (publikační a ediční činnost, materiální vybavení) nebo manažering.

Podle jiné představy je oldskauting (a zejména „ten náš“) jakýmsi „vrcholem mistrovství“ ve skautské praxi, ve skautských disciplínách: rukodělných dovednostech, tábornickém umění, sportovně-branných a turistických znalostech apod. Takováto oldskautská společenstva mnohdy působí jako skanzen tradičního skautingu v podání „pamětníků“, jako jakási historická relikvie, většinou izolovaná a izolující.

Jíčí se od okolní společnosti dospělých – neskautů.

Podle mého názoru jsou takováto pojetí poslání a činnosti kmene OS zásadně chybná, a to z řady důvodů:

V prvním případě by to znamenalo, že kmen OS se stává jakousi institucí, nadřazenou všem ostatním orgánům, volným a tedy odpovědným. Vždyť organizace musí jak po stránce výchovné, tak i administrativně-organizační, hospodářské atd., fungovat po své vlastní struktuře a hierarchii, a za toto fungování nést v rámci organizační hierarchie také plné odpovědnosti. Takové pojetí by dále znamenalo evidentně zasahování do úkolů, které přísluší orgánům divícho a chlapčeho kmene: rozhodování o výchovných otázkách a s tím nedělitelně spjaté výchovné vychovatelů – vůdců.

Spatřuji v tomto názoru zejména nepochopení toho podstatného, co dělá skautka skautem a oldskautka skautem především: výchovu sebe samé. „Skautem jednou – skautem navždy“ neznamena ještě v kmetském věku jen závodit ve stavbě stanu nebo signalizaci morseovkou či s busolou v terénu. Snad to nechápou ti, kterým se pomíchalo poslání výchovy s jejími prostředky a metodami a kteří se dost „nevyskautovali“ v mladším věku. Ne, že by skautská praxe a skautské disciplíny neměly místo i v životě a v činnosti oldskautů! Zde však jsou již spíše doplňky a zpeřstění mnohem vážnějších hledisek a cílů.

„Jednou skautem – skautem navždy“ je zdůrazněním mnohem závažnější výzvy: zdokonalovat soustavně a cílevědomě svou osobnost v duchu

skautského slibu a zákona v plném vědomí odpovědnosti k úkolům vůči sobě a vůči lidskému společenství (do toho patří jak rodina, tak lidstvo, jak klub OS, tak skautské hnutí). Zde také vězí ono hlavní kritérium, zda jsou či nejsou oldskauti právi považovat se za „staršího bratra“ ve skautské organizaci: zda se umí starat především sami o sebe! Neboť není schopen sloužit druhému ten, kdo neumí sloužit sám sobě.

Odtud pramení druhé nepominutelné poslání oldskautingu: „služba“. Služba nezlišná, obětavá, bez nároků na funkce, bez snahy či touhy po rozhodování nad druhými. Služba skautskému hnutí, služba svým blízkým (klub, rodina), služba obci, veřejnosti, vlasti, a – ideálně – dál za hranice, lidstvu.

Z toho, co jsem zde kuse nadhodil, bych vyvodil několik konkrétních závěrů:

- 1) Kmen oldskautů je logickou a nedílnou součástí skautského hnutí a tedy i skautské organizace.
- 2) Kmen oldskautů není sborem činníků nebo funkcionářů, ale společenstvím skautů „starší věkové kategorie“, s jím odpovídající náplní činnosti a výchovu sebe sama.
- 3) Kluby OS nejsou „činnovníckými sbory“ středisek či okresů, nýbrž společenstvími lidí sobě blízkých, nečinnovníků, rodinných příslušníků atd.), která si volí svou vlastní přínosnou činnost a náplň.
- 4) Nikdy nejsme (a nebudeme!) tak dokonalí, tak vzdělaní a tak světa znalí, abychom pouze druhé (mladší) učili či „poučovali“ a vychovávali. Skautem jednou – navždy skautem: navždy hledačem nových cest, nových poznání, nového vědění, moudrosti.
- 5) Program klubu OS by neměl být (jen) reminiscencí na program skautské družiny či oddílu, ale náročností, zajímavostí, hloubkou odpovídat potřebám dospělého, kulturně a společensky se rozvíjejícího člověka.
- 6) Vydáme ze svého tak častého a tak zcela mylného pocitu mravní elity a olevřeme se daleko intenzivnějšímu styku s okolím, s potřebami společnosti (nejprve té nejběžprostřednější) a v neposlední řadě zejména s mezinárodním společenstvím dospělých skautů a skautek.

Máme mnoho co dávat, máme však i mnoho co přijímat a čemu se učit!

Vladimír Kopřiva – Vik

Zvýraznění autor

Po všechna léta existence naší skautské organizace jsme hledali nejruznější formy činnosti, které by byly v souladu s naším slibem, zákonem a výchovnými cíli, a rovněž i vyhovující prostředí.

Po roce 1945, po prvním obnovení Junáka, takovou příležitost poskytl také chalupa, ležící převážně v horských nebo podhorských pohraničních oblastech, kte-

CHVÁLA SKAUTSKÝCH CHALUP

ré se dostaly do rukou členů Junáka nebo skautských rodin.

Celým generacím skautek a skautů tyto chalupy umožnily prožít nespočet krásných chvil v přírodě. Především to byly zimní pobyty spojené s lyžováním, tábořením na sněhu a s rozsáhlým programem orientovaným na poznávání zimní přírody. Probíhaly zde i pobyty o svátcích velikonočních a v dalších volných jarních dnech, kdy bylo možno intenzivně prožít zážrak každoročního probuzení přírody. V pozdějších letech, kdy došlo k druhé a třetí likvidaci Junáka, uskutečňovaly se na chalupách i různé kombinované letní tábory s programem přizpůsobeným možnostem.

Významný výchovný efekt přinášely akce související s údržbou chalup a s přípravou dřeva na zimu. Prohlubovaly se tak mnohé dovednosti, a dobrý vztah k práci, a především hluboký pocit vzájemnosti a sounáležitosti mezi všemi členy společenství. Později tyto chalupy také znamenitě posloužily mladým rodinám členů oddílu. Tak vyrůstala ve zdravém prostředí a se spoustou teček a strýčů další skautská generace.

Když po třetí likvidaci Junáka v roce 1970 zbyly jako jediný efekt roku 1968 volné soboty, došlo v našich zemích k dalšímu utěku z měst, tentokrát na vesnice. Horské oblasti byly již obsazeny a venkov se mezitím začal vylidňovat.

Tak se dostaly na území celých Čech i Moravy do rukou skautských rodin usudlosti nejrůznějšího typu, které se staly základnami nejen v době letních prázdnin, jarních a vánočních svátků, ale i pro setkávání všech generací bratrů a sester.

Na těchto chalupách se žilo zdravě, skauti z měst měli možnost poznávat život na venkově, prohloubit svou fyzickou zdatnost i rukodělné dovednosti. Zvelebování chalup i okolí přispívalo podstatnou měrou k rozvoji estetického citění. A co víc – tyto chalupy se staly ideálními základ-

nami pro výpravy do blízkého i vzdálenějšího přírodního prostředí.

Byly navazovány blízké osobní kontakty s místními lesníky, rozvinuty i ochranné aktivity v blízkých regionech.

A tak lze bez jakékoliv nadsázky říci, že jak ty chalupy, které se dostaly do držení skautů po roce 1945, tak ty po roce 1968, pomohly velice účinně přežít naši organizaci ta těžká léta, kdy jsme měli lili ve svém srdci a nemohli ji nosit na klopě.

Co nyní? Mohou být i nadále nápomocny? Samozřejmě ano. Probíhají na nich nejrůznější semináře, kursy, setkání ro-

verů, rangers, oldskautů. Setkává se na nich několik generací skautských rodin. Tráví v nich, blízko přírodě, své dny ti z nás, kteří pro vysoký věk či zdravotní stav nemohou již putovat přírodou s pinglem na zádech či tábořit pod stanem. Z těchto základen lze dobře putovat za přírodními krásami a historickými památkami do okolí, upevňovat vzájemné vztahy mezi skautskými rodinami z různých regionů naší vlasti i s přáteli z ciziny, prožít nezapomenutelné zážitky. To vše v ryzím skautském duchu.

Mirek

JAK DOPADL RODINNÝ SKAUTING?

Snad dobře, alespoň podle ohlasů účastníků. Na naše pozvání (Skauting č.7) přece jenom zareagovalo pár skautských rodin, a tak letos v srpnu, těsně před konáním 3. kursu roverské lesní školy, se ve stejné horské chalupě nad krkonošským Černým Dolem odehrál 1. kurs rodinného skautingu. Protože zkratka RS je již vyhrazena jiným, používáme (snad z nedostatku fantazie) označení FS – Family Scouting.

Instruktoři byli téměř ve stejné sestavě jako pro roverský kurs – Janka Pfeifferová, Václav Břicháček a Karel Janovický, jako hosté či externí lektori přijeli dále prof. Jiří Dunovský, Radek Zák a Honza Pfeiffer. Účastníci se sešli ze čtyř rodin, další tři rodiny se nedostavily, vesměs pro zdravotní problémy s dětmi. Děti byly ve věku od 3 do 10 let, vždy po dvou v každé rodině.

Program jsme se snažili sestavit tak, aby bylo možné naplnit původní představu, tj. vytvoření programu pro celou rodinu. Proto jsme dopoledne předali dětičky nemanželské dvojici, která měla službu, rodiče pak poslouchali moudrá slova o dětech, rodině a dalších souvislostech, proložená různými hříčkami. Dopoledne rodiny patřily k sobě, večer, po uložení dětí, následoval další program pro rodiče, po-

dobně jako dopoledne. Výsledkem byly možná nové pohledy na vlastní rodinu, na postavení ženy s malými dětmi a na skautský styl života a chuť něco podobného šířit dále.

Oxana a Vláďa Sýkorovi už referovali o celém podniku na semináři oldskautů ve Strakonicih, rovněž náčelnictvo kme- ne dospělých má k dispozici výsledky diskuse o formách a cílech rodinného skautingu (kterou mimochodem skvěle řídil

Joviš – Karel Janovický). Další možná forma je tedy na světě.

Bylo by asi užitečné všechny existující nápady postavit vedle sebe. Ne proto, aby se z nich vybral, ten nejlepší a oficiální a jediné správný, ale aby si všichni mladí oldskauti (nebo snad starší roveři?) mohli vybrat, co že to vlastně chtějí podnikat v období, kdy mají malé děti.

Napišete?

Luděk

Foto Joviš – Karel Janovický

ANGLIČTINA PRO SKAUTY (7)

Activities and Skills [æk'tiviziz ənd skilz] činnost a dovednost
outdoor activities [aʊtduː ək'tiviziz] činnost venku
stay in the open [steɪ ɪn ði əʊpən] pobyt v přírodě
outing [aʊtɪŋ] výlet
trip [trip] výlet
make a trip [meɪk ə trip] jít
hiking expedition [haɪkɪŋ ɛkspi'diʃən] turistická výprava
camping [kæmpɪŋ] táboření
know animals [nəʊ ənimlɪz] znát zvířata
know plants and trees [nəʊ pla:nts ənd tri:z] znát rostliny a stromy
sports and games [spo:ts ənd geɪmz] sporty a sportovní hry
game [geɪm] hra
play a game [pleɪ] hrát hru
play fair [feə] hrát poctivě, čestně
unfair [ʌn'feə] nepoctivý, nečestný při hře
rules [ru:lz] pravidla
compete [kəmpeɪt] soutěžit, závodit
competition [kəmpeɪ'tiʃən] soutěž, závodění, závod
win [wɪn] zvítězit
winner [wɪnə] vítěz
take part in... [teɪk pa:t ɪn...] zúčastnit se [něčeho]

ready, steady, go! [redy, stedy, ɡəʊ] připravit se, pozor, teď
go! go! go! [ɡəʊ] do toho! [povzbuzování]
come on! [kəm ɒn] kupředu! do toho! [povzbuzování]
keeping healthy [ki:pɪŋ helθi] udržovat tělesné zdraví
keeping fit [ki:pɪŋ fi:t] udržovat tělesnou zdatnost
be fit [bi: fi:t] být tělesně zdatný
do good turns [du: ɡud tɜ:nz] dělat dobré skutky
helping others [helpɪŋ əðəz] pomoc jiným
helping at home [et hæm] pomoc doma
helping to improve the local surrounding [ɪmpru:v ðə laʊkl sə' raʊndɪŋ] pomoc při úpravě okolí
looking after yourself [lu:kɪŋ a:ftə 'jɔ: self] postarat se o sebe
orientation [o:riən'teɪʃən] orientace, orientování
orienteering [o:riən'ti:riŋ] orientační závod
map reading [mæp ri:dɪŋ] číst z mapy
observation [əbzə'veɪʃən] pozorování
tracking [trækɪŋ] stopování, sledování stop
trace [treɪs] stopa
lay a trail for others [leɪ ə treɪl] připravit trasu ke sledování
stalk [sto:k] plížit se
knot [nɒt] uzel
tie knots [taɪ nɒts] vázat uzly
craft [kra:ft] rukodělné práce

Připravila Marie Šalková, recenzovala Hana Bouzková

Angličtina pro skauty touto částí končí. V některém z dalších čísel uveřejníme srovnávací slovníček skautských výrazů v několika jazycích. Opravte si v č. 1/32: ve slově ponožky – socks vypadlo písmenko c.

red

ZAŽÍHÁME SVĚTÝLKO

výtvarná soutěž pro světlušky a vlčata

**Milé světlušky a milá vlčata,
vážené sestry vůdkyně rojů,
vážení bratři vůdcové smeček!**

Jak jsme slíbili, zveřejňujeme druhou část výsledků Ústředního kola výtvarné soutěže. První část výsledků byla uveřejněna ve Skautingu č. 1 (září 1993) – kategorie 4 (foto).

Trochu jsme se s vyhlášením výsledků zdrželi. Tuto soutěž pořádáme poprvé a mímě nás zaskočilo veliké množství prací, které nám do Ústředního kola bylo zasláno.

Některé Okresní rady Junáka okresní kola soutěže nepořádaly a tak nám střediska posílala práce přímo. Proto bylo z některých okresů prací více.

Všechny práce jsme ohodnotili. Zvláště u kategorie 1 (práce dvojrozměrné – kresba, grafika, malba, koláž, kombinované techniky) se jak dětská, tak i profesionální porota (odborníci výtvarníci) pořádně zapotily. Musely zhodnotit více jak 350 prací (!). Velmi pěkné byly zejména z těch rojů a smeček, kde malování a výtvarnou výchovu mají zařazeno do programů.

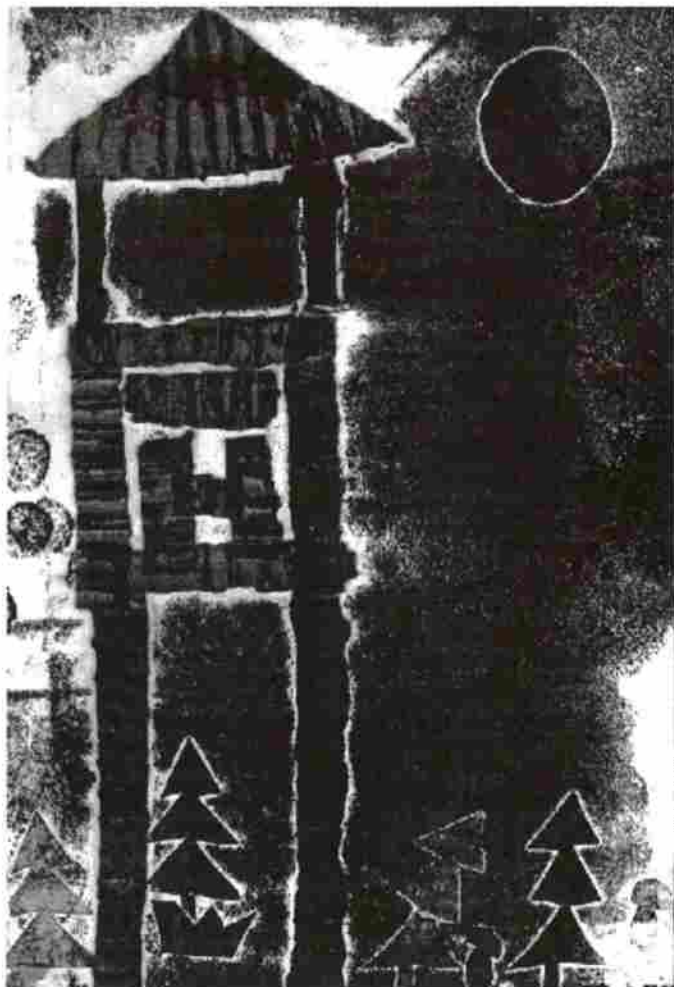
Velmi pěkné kresby jsme dostali z Kouřimi, Ratboře, Brna-Města, Liberce, Českých Budějovic, Nové Bystřice, z Jihlavy, Havlíčkova Brodu a dalších.

Krásné práce, i když jich bylo podstatně méně, byly v kategorii 2 – t. j. práce trojrozměrné s užitím umělých materiálů (plastiky) – modurit, papír, umělé hmoty, pryskyřice, sádra, kov, a práce v kateg. 3 – práce z přírodních materiálů (plošné i plastické) – dřevo, kůže, kůra, plody, listy apod.

Všechny práce se nám moc líbily a bylo velmi těžké rozhodnout, které jsou nejlepší.

Sláva vítězům! A poděkování všem zúčastněným.

Nahoře – Jan Čihák, Kouřim, zvláštní cena 1. kategorie (6–8 let), vlevo – Jitka Hozová, Vlašim, 1. místo, 1. kategorie (6–8 let)

První ročník výtvarné soutěže světlušek a vlčat skončil. Nyní se budeme chystat na ročník druhý. Ústřední kolo druhého ročníku výtvarné soutěže bude v roce 1995. To však neznámá, že střediska a okresní rady nemohou tuto soutěž pořádat každý rok (stejně jako závod světlušek a vlčat „O totem náčelníka a stužku náčelní“).

Odbor světlušek NDK i Odbor vlčat NChK přivítají k výtvarné soutěži „Zažiháme svétýlko“, vaše připomínky. Budeme moc rádi, když je zašlete co nejdříve.

Pro přehled uvádíme roje, smečky, střediska a ORJ, které zaslaly práce do Ústředního kola:

Světlušky a vlčata Hor. Slavkov, 19. stř. Plaňany, 7. a 8. odd. Havl. Brod, 1. odd. stř. Choceň, S+V Č. Třebová, stř. Kouřim, S+V Letohrad, 1. šestka – 4. odd. Příbram, 1. odd. Zubr Lanškroun, 2. smečka Jihlava, 1. smečka Bílý Tešák – Rotava, světlušky St. Boleslav, S+V Pláná u Mar. Lázní, S+V Kostelec n/ Lab.,

Helena Horáková, Brno-město, 1. místo, 1. kategorie (9–11 let)

V – Lysá n/Lab., S – Rotava, S+V stf. Litol – Lysá n/Lab., S – Spálené Poříčí, S – Bílá Hora – Praha 6, V – 77. stf. Rod Sovy – Praha 10, S – Vodňany, S – Blatná, V – Městec Králové, S+V Benešov, V – Sadská, 1. roj – Vlašim, 2. odd. Domažlice, stf. Libeznice, stf. Čelákovice, 3. roj 11. stf. Brno-Město, ORJ Nymburk, stf. Nová Bystřice, 2. roj. Buková Hora, 13. a 2. roj Frýdlant, 3. odd. Dol. Dobrouč, stf. Žamberk, S – Ústí n/Orl., stf. Lípa Kynšperk n/Ohří, 6. odd. Jindř. Hradec, S+V Horní Planá, ORJ Liberec, S – Č. Brod, S+V Havl. Brod., S – Luka n/Jihl., S – Brandýs, S – Č. Dub, S – Borovany, S – Hor. Bříza, S+V Kunžak, V – Liběchov, stf. Hrádek n/Nisou, V – Strakonice, V – Volyně, ORJ Č. Budějovice, V – Rokycany, V – Chodová Planá, stf. Habartov, V – Vyškov, stf. Ratboř, a ještě další – bohužel bez identifikace. Kdyby proto někteří účastníci nebyli jmenováni – tak se moc omlouváme (chyběla jména, věk, středisko i ORJ).

Každý účastník výtvarné soutěže pro světlušky a vlčata „Zažijáme světlýko“, jehož práce se dostala do ústředního kola, obdrží účastnický diplom. Vítězové obdrží diplomy s vyznačením umístění nebo Čestná uznání a Poděkování. Věříme, že nám je tiskárna brzo vytiskne, abychom je všem mohli co nejdříve poslat. Výtvarné práce, pokud jste si je vyžádali,

Tomáš Petman, České Budějovice, 1. místo, 1. kategorie (6–8 let)

budeme během listopadu a prosince zasílat zpět na vaše adresy. Sestra náčelní DK Jaroslava Pešková, bratr náčelní Zdeněk Hájek, Odbor světlušek NDK a Odbor vlčat NCHK děkují všem světluškám a vlčatům za účast ve výtvarné soutěži, vůdkyním a vůdkům za organizátorskou a výchovnou práci při zajišťování účasti svých světlušek. Díky také všem střediskům a tým okresním radám Junáka, které uspořádaly Okresní kola soutěže. Věříme, že 2. ročník výtvarné soutěže

pro světlušky a vlčata „Zažijáme světlýko“ bude ještě lepší než ten první. A už se moc těšíme!

Marie Kúsová – Odbor světlušek,
Jan Kříž – Odbor vlčat

Aby se vám lépe kreslilo, malovalo a kutilo, je součástí tohoto čísla Skautingu PŘÍLOHA o výtvarných technikách. Zúčastněným kolektivům bude zaslána zvlášť.

Výsledkovou listinu soutěže Zažijáme světlýko najdete v příloze JH.

Máš náladu na kus řeči, bratře šestníku?
Tak začíná Psaní šestníkům, útlý sešitík rad a postřehů na pomoc vedoucím vlčáckých šestek. Napsal jej Petr Hájek – Balu milou formou rozhovoru.

PSANÍ ŠESTNÍKŮM

Co bych měl znát o sobě?

Promiň, že začínám zrovna tak osobně. Víš, ono na tom, jaký je šestník, opravdu záleží. A každý musíme začít právě u sebe. Zkus to také.

Četl jsi v dětství roztomile humornou pohádku Císařovy nové šaty? Jestli ne, určitě se o to pokus ještě teď. Kolik lidíček se tam trápilo pomyšlením, že vidí pravdu: nahatého císaře místo vznešených šatů, které vychvalují podvodníci v císařské službě.

A vidíš. Měli být vlastně šťastní. Spolehli se více na svůj úsudek, který jim říkal pravdu. Jenže oni si nevěřili a trápilo je, že se nehodí ke svému úřadu. A co chce ta pohádka prozradit? Ke každému úřadu se nejlépe hodí pravdivost a upřímnost k sobě i k ostatním lidem.

Že by tedy šestnictví bylo úřad? Právě to chtěla ten pohádkový úvod napovědět. A je teď na Tobě, aby sis odpověděl na dvě otázky:

Budu tím šestníkem rád?

Budu dobrým šestníkem?

Tu první odpověď: „Rád!“ musíš cítit v sobě. Možná, že se už ozvala, když jsi mluvil se svým vůdcem a on si Tě vybral za spolupracovníka. Projevuje se to jako zvláštní pocit („Já bych chtěl...“). Chtěl,

ale do toho zaznívá pochybnost („... ale budu to umět? Mám na to? Hodím se vůbec k tomu?...“). Nad takovou pochybností nevěš hlavu. Něco už umíš a mnohem víc se můžeš naučit. Víš co, necháme na chvíli úvah a Ty si zkusíš prověřit sám sebe.

Příručka šestníkůvi pomůže poznat, jak na tom vlastně je, ale dozví se také o povaze a vlastnostech svých vlčat, o hrách, schůzce a vycházce, jak předcházet zlozvukům vlastními i ostatních... a nakonec co vlastně dá vedení šestky šestníkovi samotnému.

Co bych měl vědět o svých vlčatech?

Ze všeho nejdřív tohle:

Vlčata mé smečky (šestky) tu nejsou pro mne, ale já pro ně! Skutečně. Nedostal jsi je do vlastnictví, jako se dostává hračka, nebo knížka. A už vůbec jsi je nedostal jako cinové vojáký, kterým máš rozkazovat.

Zkus si svá vlčata představit jako dětský vláček. Dokud jsou vagonky samy, stojí smutně na kolejkách. Stačí připnout lokomotivu a už je tu supící vláček a jede se! Jede proto, že má zdroj pohybu. My si raději všimneme té jednoty. Aby byl vlak vlakem, musí mít i lokomotivu a vagonky. A lokomotivu vaší šestky budeš řídit Ty. Každý vagoněk je jedno Tvoje vlče. Za se Ti ten obrázek něco napoví. Všichni nemohou být první. Není tak důležité, na kterém místě je který vagon zařazen, ale záleží na tom, jak se mu jede, to je jak se Tvá vlčata v šestce budou cítit. Věnuj všem stejné síly jako lokomotiva svým vagonkům a budete dobrá parta. A tak jsme objevili první poučení, které shrneme pro budoucí práci do věty: Buď kamarádem všech! V tom se ukrývá tajemství úspěchu. Vlčata čekají na Tvé přátelství, na

Tvou osobní pomoc, na Tvé porozumění. To ale je háček. Rozumět mohou jen člověk, o kterém něco vím. A co Ty víš o svých malých bratřích vlčatech?

A jak udržovat kázeň?

1. Co nechceš, aby ti dělali jiní, nedělej Ty jim!

Jinak: Hněv a pomsta jsou nejhoršími rádci.

2. Buď vždycky přísnější na sebe, než na vlčata.

Jinak: Na sebe jsem pes, na vlčata vlk!

3. Chyby vytýkej, ale odpusťte. I Tobě bylo mnohokrát odpuštěno.

Jinak: Napominání a tresty jsou hojivý lék, odpuštění sladký nápoj, který odplaví hořkou chuť a násobí užitek.

4. Sestav program tak, aby jedna hra střídala druhou, nezahálejte ani chvíli, pokud jste spolu.

Jinak: Kdo si hraje, nezlobí!

Jak tyto a další zásady uplatnit v životě šestky a smečky, to vše lze v knížce najít.

A kde ji sehnat? V omezeném nákladu ji vydala ORJ v Havlíčkově Brodě.

Ilustrační foto Štěpán Tolar

Čtvrté zastavení nad skautským zákonem s brožurkou Petra Hájka Čtení pro naše činovníky a rovery.

4. Skaut je přítelem, bratrem...

Trochu jsem ten nadpis zkrátil, však to znáš sám lépe: Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta a skautky.

Možná, že říkáš: To jsem zvědav, jakého přítelešví jsou schopné stromy! A vidíš, přece existuje. Stromy v přírodě tvoří přirozené společenství a rostou pak vedle sebe: buk a jedle, olše s topolem a vrbou, jív s jeřábem, trnka a šípek... A bratříčky – stromky semenáče můžeš vidět v každém lese a háji.

Co nám říkají? Buď přítelem lidí dobré vůle. Málokdo tomu rozumí, totiž – co to ta dobrá vůle je. A přece by stačilo znát pohádky. Řada z nich končí: „jedli, pili, hodovali, dobrou vůli spolu měli“. Mít dobrou vůli znamená být ochotný a sednout si ke stolu, rozmlouvat, besedovat, třeba o rozdílných názorech, ale ve vzájemné úctě.

Znamená to neskákat si do řecí a snažit se pochopit – ne ovládat – druhého, tedy pokud možno žít v pokoji se všemi lidmi a zůstat dobrým sousedem i tomu, kdo mi nerozumí a tím se učit odpovídat.

Bratrem každého skauta: Tady je to jasné a složitější zároveň. Přítele si člověk vybírá, bratra si vybrat nemů-

že. Skautské bratrství je ale přátelství – podaná levice nás spojuje s lidmi, kteří uznávají stejný zákon. Máme tedy naději najít tady hned s podáním ruky i pochození. A budeš to potřebovat. Jen zůstaň upřímný sám k sobě, nezastírej a neomlouvěj své slabosti a chyby. Pak přijde i upřímnost mezi Tebou a oddílovými bratry. Budete jako stromy v řadě – žít v řadě je pro ně radostí, protože stromová řada je v krajině prospěšnější než osamělý strom. O ně se láme vítr, to ono chrání před jeho náporom a před zimními bouřkami. Odolává proto, že je to řada stromů – bratří.

A tak je to i mezi námi: V jednotě a bratrství nacházíme sílu.

Vůdcův zápisník (2.)

Pokračování z minulého čísla

Brzy zjistíme, že o některých skautech máme hodně poznatků, o jiných nevíme téměř nic – a právě na ty se soustředíme. U někoho se poznatky stále opakují, potom to je chlapec buď jasný a neproblematičtější, nebo ho my sami vidíme přímočaře (uvažme, zda nejsme jednostranní). O jiných máme naopak rozporné poznatky – to nemusí být chyba, spíše je vysvětlíme tím, že jde o hochy nevyhraněného, podléhajícího tlaku okolností nebo ostatních. Záznamy nám pomohou pochopit, jak na skauty působit (koho spíš povzbuzovat, koho tlumit, komu svěřovat různé úkoly, koho si všimati při fyzicky náročném programu nebo při únavě apod.). Jak bude v zápisníku přibývat popsání listů, objeví se nám jasná vývojová linie jednotlivých členů oddílu, lépe porozumíme změnám i trvalým rysům – a to je dobrý podklad pro úvahu, jak dál postupovat.

Vůdci se do vedení zápisníku často nechce, má mnoho jiné práce. A když do něj píše, záznamy odbývá, vede je povrchně, dopisuje poznatky z velkého časového odstupu, po paměti – a tím ztrácí na ceně. Kdo se přiměje k jeho soustavnému, poctivému doplňování, najde v něm časem neocenitelnou pomůcku.

Tolik citace z knihy *Skautský oddíl I. od Václava Břicháčka*.

Kromě poznámek a zápisů o členech oddílu doporučuji z vlastních zkušeností zápisník rozšířit o adresář činovníků střediska a okresní rady, adresy ústředí, skautských časopisů a prodejen.

Dále by mohl vůdcův zápisník obsahovat:

- Přehled plnění skautských stupňů a odborek jednotlivých členů oddílu

- Schéma oddílových akcí – kostra oddílové schůzky, oddílové rady, oddílové zvyklosti u táboráků, na táborech a podobně. Pomůže nám to, abychom na nic nezapomněli a poslouží k vytváření oddílové tradice.

- Oddílovou štafetu – domluvený způsob pro potřeby mimořádného svolání oddílu.
- Diář, do kterého zaznamenáváme, co musíme připravit, zaříditi, zkontrolovat. Slouží i k přehledu oddílových a družinových akcí.

- Rámcový roční a přesné měsíční plány oddílové činnosti.

Bratr **Vladimír Mařádek** v knize *Kapitoly pro junácké vůdce* (vydala Junácká edice

v roce 1970) píše, že je vhodné si vést vůdcovský deník a shrnuje některé zkušenosti s jeho založením a vedením:

1. Doporučujeme psát na volné listy, které se vkládají do desek podle oborů. Výhoda je v tom, že můžeme každý obor libovolně rozšiřovat, doplňovat a konečně nevyhovující materiály vyřazovat. Další přednost spočívá v tom, že na schůzku nebo výlet vytáhneme z deníku jen ty listy, které budeme potřebovat a nemusíme nosit celý deník stále s sebou.

2. V deníku si zavedeme např. tyto obory (s příslušnými podobory): skauting (podstata, historie, cíle, zkoušky, organizace...); metodika junáctví (pedagogika, psychologie, družinová soustava, schůzky, vycházky, oddílová administrativa...); táboření (stan, táborové stavby, zimní táboření, nástroje...); oheň a vaření; junácká tvořivost (kreslení, táboráky, totemy, hudba a zpěv, rukodělné výrobky...); dovednosti (stopování, dřevorubectví, uzly...); příroda (astronomie, botanika, zoologie, meteorologie...); terén (mapování, měření a odhady, orientace...); tělesná výchova a sport (gymnastika, cvičení, lukostřelba, střelba, sebeobrana, lasování...); junácké hry; zdravotnictví (zdravověda, hygiena, první pomoc...); bibliografie (soupisy literatury).

Není to předpis, ale návrh, který je možno podle vlastních potřeb upravit

3. Nejvhodnější je formát A5. Kreslíme a píšeme všechno perem a vždy hned na čisto, neboť na přepisování nezbyvá čas. Každý nový list vkládáme do desek příslušného oboru. Rozsáhlejší obory rozdělíme na podobory a přibuzné zápisy ukládáme do složeného dvojlistu formátu A4. Podobory jsou v jedné společných deskách příslušného oboru.

4. Do deníku zařazujeme také výstřihy z novin a časopisů. Sbíráme také programy besídek, táborových ohňů, propozice závodů, přehledy přednášek a kursů a podobně.

5. Píšeme čitelně a hojně používáme obrázků, diagramů a schémat. Vyhýbáme se zkratkám a tajným značkám. Nejde o to, že to po nás nikdo nerozluští, ale po čase takové tajemné zápisky nerozřeší zpravidla ani pisatel.

6. Postupně bude přibývat i kritických poznámek a postřehů k jednotlivým hrám, ke schůzkám, k táborovému inventáři, k výchovným problémům aj. To je nejcennější část vůdcova deníku.

Takto uspořádaný deník se stále rozrůstá. Udržíme-li jej v pořádku a stále doplňujeme, stává se po čase junáckou encyklopedií, nepostradatelným druhem a pomocníkem, nevyčerpatelnou studnicí rad a námětů, zařízením plným moudrosti, které nám dovede zodpovědět každou otázku.

K citované ukázce z knihy bratra Mařáka bych chtěl dodat, že není rozhodující, zda povedeme samostatně deník vedle zápisníku nebo vše zahrneme do jednoho celku, důležité je, abychom vůbec veškeré naše poznatky, zkušenosti, znalosti dokázali na papír zapsat, aby i naši následovníci mohli a měli z čeho čerpat, abychom i my vyhloubili studánku, z které i jiní budou pít.

Roll

Foto Stanislav Randák

Znáte dobře junáckou hymnu?

Po přečtení výše uvedených slov si určitě mnohý z vás povzdychne, co je to za hloupý dotaz. Kdo ze skautů a skautek a dokonce i včítat a světlušek by neznal tuto slavnou píseň od K. Kovařovice a F. S. Procházky? Na táborech ji všichni zpíváme pravidelně každý den a občas i během roku při různých slavnostních příležitostech.

A přece jsem se již nejednou přesvědčil o tom, že ne vždy správně. Tím osmetným místem je čtvrtý takt od konce první sloky, který bývá až neuvěřitelně často

zaměřován s tímž taktem sloky druhé. V té první se u slova JU-NÁ-CI vystřídají postupně noty čtvrtová – půlová – čtvrtová, z čehož plyne, že prodloužená je druhá slabika -NÁ-, kdežto ve druhé je u slabik BUĎ PŘI-PRA... pořadí půlová – čtvrtová – čtvrtová a prodloužení je tedy na slabice první.

Někdo možná mávne rukou a pomyslí si něco o maličkosti, ale není tomu tak. Písni rozhodně neprospěje, jestliže jedna část zpěváků zpívá správně a druhá chybně, byť by šlo pouze o jeden takt a kromě toho si myslím, že není vůbec jedno, jestli junáckou hymnu, jeden ze symbolů českého skautingu, zpíváme dobře anebo ne. A do třetice, já sám se těším, že až zase budu zpívat junáckou hymnu v cizím prostředí, nebudu muset s jistotou obavou a neklidem očekávat, až zpěv dospěje ke zminěnému místu, abych se mohl přizpůsobit většině.

Přispějte i vy k tomu, abychom tuto chybu odstranili. Překontrolujte ve svých střediscích a oddílech, zda hymnu zpíváte správně, a jestliže ne, je třeba zjednat nápravu, aby mohla opět všude a při všech příležitostech zaznít v plné kráse.

Vladimír Bouchal – Robin

Nad naším slibem...

Spíš pro úvahu, než pro četbu, jsou určeny tyto řádky. Proč právě o slibu, vždyť máme ještě mnohem obsáhlejší zákon o deseti bodech?

Slib je posvátnější záležitost než zákon. Zákon je dobrý přechít a je nutné přijmout jej za vlastní, to znamená začít podle něho žít. Ale slib, to je něco, co vychází ze mne, k čemu jsem dospěl jako k osobnímu rozhodnutí. Stává se osobním vazkem pro život, stává se věcí cti. Co slíbím, musím také splnit.

Kdo přijal za svůj skautský zákon, došel až k naplnění jeho posledního bodu: „Buď čistý v myšlenkách, slovech a skutcích.“ Kdo tak jedná, je nejen čistým, ale především dobrým člověkem. Má rád. Má rád lidi, přírodu, svět. Bezděky se stal služebníkem nejvyšší Pravdy a Lásky, protože žije opravdově, žije dobře.

A dobro, to je vyzařování Pravdy a Lásky. Jako oheň vyzařuje světo a teplo, tak dobro pravdu a lásku. Známe to všichni dobře, jeden každý ze svého života. Dobré i zlé skutky jsou stejné povahy. Jako bumerang se vrací ke k tomu, kdo je vypustil. Snažme se tedy podle slibu být dobrými rozséváči a Pravda s Láskou se k nám budou vracet.

A až pročtete další body ze svého skautského slibu, uvidíte, že jsou jako ukazatel u cesty za Pravdou a Láskou. Ukazují, kudy jít a co dělat, aby bylo toho vyššího cíle – služby – dosaženo. Stačí toho udělat tak málo: splnit denně své vlastní povinnosti povolání, stavu, skauta. Zachovat při tom náš zákon a vykonat dobrý skutek, to už jsou vlastně samostatnosti

Foto Jan Hampel

denního skautského života. A právě tyto samostatnosti se zavírají do slov: „duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.“ Jestli vám připadájí ta slova příliš vznešená, uvědomte si, že každý dobrý skutek takovou službou skutečně je.

A co bychom si řekli na závěr?

Třeba, že jsme všichni chybující lidé, že často zapomínáme, co jsme přijali v zákoně za vlastní a co jsme slíbili u svého slibového ohně. A že nás to mrzí, že chceme začít znova.

Ano, to je to pravé. Mít odvahu začínat vždy znova, vracet se v tichu svých myšlenek obnovovat svůj slib.

Pak poroste každý z nás, pak půjdeme vyrovnaně po své skautské stezce jako opravdoví hledači, poutníci za nejvyšší PRAVDOU A LÁSKOU.

Petr Hájek – Balu

Máte je taky?

„Hovořím o věcech, kterým říkáme rozto-milé blbůstky. Kdysi to byla vyzdobená krabice, kterou mi dalo nejstarší dítě. Z té se pak stala schránka na jiné dětské poklady, které mi daly mladší děti. Postupem času se z krabice od bot stala moje pokladnice. Její obsah se nemění: barevné papíry na lepení - růžový, červený a bílý -, dnes už vybledlé, alobal, oranžový hedvábný papír, několik papírových ubrousků, tři různé druhy makaronů, žu-žu, želé bonbóny, bílá srdíčka (taková ta, co chutnají jako živočišné uhlí), na kterých je něco napsáno; a celá krabice drží pohromadě jen díky spoustě bílého knihovnického lepidla, které taky chutná jako živočišné uhlí...“

Já jsem krabici bohužel nedostal a tak mi nezbylo nic jiného než najít na půdě jednu starší, ve které jsem si kdysi domů přinesl boty. Z té se pak stala moje schránka na drobné poklady, které jsem povětšinou dostal od kluků z oddílu. Její obsah zůstává stejný, jen se rok od roku rozrůstá: igračky, autíčka, kreslené vtýpy,

krabíčka s nápisem „otevři až při požáru“, kousky uhlí; hodně jich vždy přinesu z mikulášské besídky, která u nás předznamenává tu vážnější, vánoční.

„Vedle toho jsou Tutanchamonovy poklady úplně nic. Máte doma také nějakou takovou krabici? Doklady lásky v té nejméně komplikované a nejvěrohodnější podobě? Člověk se může dožít hodně vysokého věku. Může dostat nádherné a drahocené dary. Může zažít hodně lásky. Ale nikdy v ní tak úplně neuvěří, jak uvěří těmto drobnostem. Ty pro vás otáčejí světem a všechno pak stojí za námahu.“ Za námahu, kterou to vůdcování občas je. Za nezdravý, se kterými se musíme někdy potýkat. Za nezáměr, proti, kterému hledáme lék. A za... ale, to už si doplníte sami.

„Ta moje ulepená modla trní na vrchním regále mojí skříně. Nikdo jiný o ní neví. Jenom já. Je to talisman, taková podpěrka paměti, na kterou myslím každé ráno při oblékání. Jednou za čas krabici sundám a otevřu ji. Můžu se těch věcí dotknout a vzít je do ruky a věřit jim, zvlášť když je to s láskou těžké...“

Ta moje pomáchaná krabice trní v druhém pokoji na různých tábovnických věcech. Je to pohlazení, taková krabíčka první či poslední pomoci, na kterou myslím, když někde jedu a začnu si balit. Jednou za čas ji otevřu. Můžu se těch věcí dotknout a vzít je do ruky a věřit jim, zvlášť když je to s láskou těžké. A věřte, že to pomůže, povzbudí, pobaví a oživí i vzpomínky.

„Nic mne neomlouvá. Moje ulepená krabice pro mě znamená lásku. Zakopejte ji se mnou do země. Chci si ji vzít sebou, jak nejdál to půjde.“

A já bych si strašně přál, aby v ní mohl být i tento můj dárek Robertu Fulghumovi za jeho knížku „Všechno co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské škole“, díky níž mohlo toto povídání vzniknout.

Bobo

Kde vzít?

Možná byste chtěli nacházet na stránkách Skautingu víc metodiky pro vůdce a rádcé oddílů.

Kde však vzít... nechceme – li jen přebírat materiály z příruček, které lze snadno sehnat a které by měly vlastnit každý vůdce? Takovými, metodikou a výbornými nápady nabítenými knížkami jsou třeba Rádce či Skautský oddíl z edice Prameny od Miloše Zapletala.

Přesto jistě i ve Vašich oddílech lze najít spousty skvělých nápadů!

Jste – li ochotní se o ně podělit s dalšími vůdci, odložte zbytečnou skromnost a napište nám do redakce. A pokud by se Vaše nápady hodily do vůdcovské dvoustrany, pište přímo Rolfovi, který letos dvoustranu připravuje, na adresu:

Jiří Večeřa, Čechova 633,
580 01 Havlíčkův Brod

ZNĚNÍ ČINOVNICKÉHO SLIBU

Na zasedání náčelnictev dne 6. listopadu 1993 bylo přijato nové znění činovnického slibu, jak bylo doporučeno jamím kongresem v roce 1993.

Činovnický slib zní: **Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe, vést a vychovávat mládež ml svěřenou, v duchu skautského slibu a zákona.**

K slibu je možno doložit K tomu ml dopomáhej Bůh.

Jaroslava Pešková, náčelní v. r., Zdeněk Hájek, náčelní v. r.

Po létech vychází v Odeonu ve 3. vydání román Mor od Alberta Camuse (1913 – 1960), jednoho z hlavních představitelů francouzského existencialismu. Byl napsán po válce a řeší se v něm otázka: Jak žít dobrý život v nedobrych podmínkách a jak se vyrovnat s nelidskými a nepřirozenými situacemi.

MOR aneb jak hledat cesty životem v nezdravých podmínkách

Ve městě (severoafriický Oran) vypukne mor a není proti němu obrana. Chybí léky, epidemie se šíří a nelze předpovědět, kdo a kdy se nakazí. Město uzavře brány a není úniku. Absurdní situace – a přece je třeba žít i ve stínu plíží se smrti. Co si počít s beznadějným, marným a nesmyslným životem, plným morové nákazy?

Na této scéně Camus nabízí bohatou škálu postojů, které vyjadřují různé cesty životem v krizové situaci. Sledujeme některé z nich, i když četba to je mnohdy deprimující.

Domovník Michel je pobouřen změnou denního řádu, popírá ohrožení, nevidí ani vylézající krysy ani nemocné lidi – a sám umírá jako jedna z prvních obětí. Nedočká se, a snad ani nechce se zlu bránit a jeho život se hroutí.

Cottard spáchal v minulosti krutý zločin a hrozí mu trest. Mor je pro něj vlastní záchranou. Čím je situace horší, tím více se sadisticky raduje. Když mor pomijí, znovu se začne bát a bezhlavě střílí kolem sebe. Hříšník se nedokáže změnit a zlo v něm nemizí ani ve stínu všeobecného ohrožení.

Starý Španěl resignuje. Nic pro něj již nemá cenu, stará se jen o stravu, pak uléhá a vše se mu zdá směšné. Snad bezesmyslný nihilismus a celková demoralisace.

Tarrou, vzdělaný muž, kterému se v dětství hluboko do paměti vrylo poznání, že jeho otec, prokurátor, posílá lidi do věze-

ní či snad i na smrt. Ztratil klid a nosí toto trauma v sobě. Hledá osvobození v soucitu a práci pro druhé. Ač sám nepraktický, vytváří dobrovolné sbory, které bojují s epidemií a utěšují postižené. Péče bez ustání, bez valných úspěchů, ale při tom nezbytná. Pracuje pro jiné, aniž by v tom viděl něco mimořádného – snad jen vykoupení za vinu otce.

Rambert, novinář, který se dostal do Oranu náhodou, nemůže odejít a hledá jakékoliv cesty, jak z města uniknout. Podplatit strážu u bran či jinak se vyhnout zákonu. Pokušení je velké, kdesi ve Francii na něj čeká mladá žena a on se přece musí vrátit! Útěk se nedaří, postupně se však zbavuje svého egocentrismu, začíná chápat smysl lidské solidarity a přidá se k dobrovolným službám.

Kněz Paneloux zprvu kázáním povzbuzuje bližní. Je přísný, utrpení zdůvodňuje starými vinami. Každý se něčím provinil a nyní přichází trest. Tváří v tvář utrpení – a to hlavně malých dětí – se pustí do práce ve zdravotní službě jako do nepochopitelné zkoušky i jako do výzvy pro upevnění víry v nejtěžší životní zkoušce.

A konečně dr. Rieux. Bojuje s morem, nemá léky, nemá podmínky pro jejich výrobu ani pro hledání nových metod léčení. Lidé kolem umírají, je bezmocný, naděje je v nedohlednu a vše se zdá marné. A přece se se zlem nesmíří a vede dále boj, ve kterém nelze složit zbraň. Vedle něj stojí jeho matka. Moudrá, stará dáma, která chápe lidskou bolest, chápe nutnost lidské oběti, miluje syna a je mu neustále mlčenlivou oporou.

Epidemie náhle odezní. Mnozí zemřeli, život se obnovuje, všichni rychle zapomínají a jen někteří se poučili. Kdesi ve škvírách v podlahách či ve sklepech žijí stále zárodky nových pohrom, ale stejně tak žijí lidé, ve kterých je zakotveno více vlastností hodných obdivu než jsme si dříve mysleli. V tom je naděje.

Zrcadlo je čtenářů nastaveno. Jakou cestou půjdeme ve svízelných a zdánlivě neřešitelných situacích? Bude jich mnoho, budou mnohá pokušení, mohou nastat absurdní situace, přichází únava i pocit marnosti. Ale jsou také síly lidské solidarity a dobrých činů. Hledat je v sobě a probouzet je v dětech je úkolem i údělem každého vychovatele.

Co získal dr. Rieux? „Získal jen to, že poznal mor a že se na to pamatuje, že poznal přátelství a že se na to pamatuje, že poznal matčinu lásku a že se na to jednou bude muset upamatovat. Vše, co může člověk vyhrát v boji s morem a s životem, je poznání a vzpomínka.“ (str. 193).

Ještě jednu věc se uprostřed katastrof naučil – „že totiž v lidech je více věcí hodných obdivu než zavržení!“ A je třeba podat svědectví o lidech, „kteří navzdory všem osobním bolestem odmítají pohromy a nemohouce se stát svatými, snaží se být alespoň lékaři.“ (str. 204).

Václav Břicháček

DÁREK DĚTEM

Mnoho lidí tráví předvánoční čas v myšlenkách, jak udělat dětem na Štědrý den největší radost, největší překvapení. Děti většinou bývají vděčnými příjemci dárků a svoji radost spontánně projevují. Přenášejí tak něco ze své čisté dětské duše do okolí a touto cestou je také obdarovávají. Dětská radost patří neodmyslitelně k vánočním svátkům.

Vánoce však končí, dárky se okoukají, hračky polámou a radost vyprchá. Vánoční pohoda, i když prchavá, má jistě velký význam pro dětskou duši, měli bychom se však zamyslet nad tím, jak dětem nabídnout dárky trvalejší hodnoty. Ne snad tak, že jim opatříme dokonalejší a odolnější hračky, ale tak, že je obdarujeme něčím z jiné dimenze, než představuje svět věcí. Z oblasti neviditelné, i když stále přítomné – z oblasti mentálních polí a sil, z oblasti mezilidských vztahů.

Největším darem pro dětskou duši je přispět k jejímu plnému a harmonickému vývoji. Zde nestačí jen zahrnovat dítě dárky, ale je nutné zamyslet se nad tím, co vnášíme do atmosféry, která dítě obklopuje. Tak jako každá rostlina potřebuje pro svůj růst určité podmínky, tak i zdravý růst dítěte, včetně růstu duševního, je závislý na vlivech z okolí. Mentální atmosféra, která dítě obklopuje, formu-

je dětskou osobnost, umocňuje její pozitivní nebo negativní rysy, rozvíjí nebo potlačuje její schopnosti.

Budeme-li se tedy v předvánoční době, a nejen v ní, zamýšlet nad tím, jaký dárek našim dětem opatřit, přiměříme si, že existují dárky, které nestojí žádné peníze ani čas strávený v dlouhých frontách. Že tyto dárky přesto nejsou zdarma. Tyto dárky totiž vyžadují něco z nás samých.

Grafika Ladislav Rusek

Návod k získání takového dárku trvalé hodnoty pro naše děti můžeme obdržet například po přečtení následujících řádků, které neznámý autor označil jako **Jeden ze zákonů formování dětské osobnosti:**

Žije-li dítě v ovzduší kritiky, učí se odsuzovat druhé.

Žije-li dítě v ovzduší nevrzivosti, učí se nenávidět.

Žije-li dítě v ovzduší všímschu, učí se nejistotě.

Žije-li dítě v ovzduší výčitek, učí se pociťovat vinu.

Žije-li dítě v ovzduší snášenlivosti, učí se trpělivosti.

Žije-li dítě v ovzduší povzbuzování, učí se smělosti.

Žije-li dítě v ovzduší ocerňování, učí se kladně hodnotit druhé.

Žije-li dítě v ovzduší přímosti, učí se spravedlnosti.

Žije-li dítě v ovzduší bezpečí, učí se důvěřovat druhým.

Žije-li dítě v ovzduší uznání, učí se sebeodvěře.

Žije-li dítě v ovzduší přátelství a lásky, učí se nacházet a projevovat lásku ve svém životě.

Marie Mihalová, Milan Svoboda

Z čas. Santal č. 5/1990, vydávaného střediskem jógy Králův Háj v Liberci zaslala Ida

O stromech jsme si již řekli hodně, je však ještě jedna zajímavost: strom jako socha. Naučte se dívat na stromy. Zimní doba je nejvhodnější, jelikož jsou bezlisté a dobře vystupuje jejich charakteristická stavba, postavení větví.

Udělejte si „herbář“ stromů pomocí kreseb a fotografií. Jak vyhlíží strom olistěný, a jak, když je „holý“. Vždy si všimněte tvaru tvořeného kmenem a větvemi. Stromy však jsou často závislé na skladbě půdy, podkladu na kterém vzklíčilo jejich

semínko. Někdy to nebyla právě šťastná volba místa, ale semínko vzklíčilo, zoufale bojovalo o přežití, přežilo a vyrostlo v strom. Nikoliv správně podle architektonických pravidel jeho druhu, ale podle toho jak bylo co pít a jíst, jak vál vítr, byl mráz a pátilo slunce. Proto často najdeme na určitých místech stromy fantasticky pokroucené, s větvemi tvořícími husté praporce, změřt košťat, či tvarů dráždic našich fantazií, k hledání samorostů. Někdy jsou to jen kousky větví, někdy pak celé stromy. A kdo se vydá zejména do horských lesů, najde svědky bájných postav z pohádek, příšer, skřetů, divožínek a jiného pohádkového osazenstva přírody.

Hledejte tyto samorosty rostoucí na skálách, kamenitých stráních, ostrůvcích v toku vod. Nikdy však nezapomínejte na skicák, tužku, uhl, pastelku a kreslete. Dobrá kresba je ten nejvýmluvnější zápis ve vašem „Zeleném deníku“, který i po létech promluví a promítne vám v mysl, jak to tehdy všechno bylo.

O lese by se dalo ještě mnoho mluvit, není totiž jen jeden druh lesa, ten co roste ve vaší blízkosti. Dendrologové vytypovali na dvanáct druhů lesů v naší republice, a co jich je ještě v ostatním světě. Les, to je neobyčejné společenství vyšších a nižších rostlin jakož i živočichů. Dalo by se o tom ještě hodně mluvit. Žel, máme omezený prostor a příliš mnoho

látky, takže je nutno říci jen to podstatné a spoléhat na to, že ti, co čtou „Zelené deníky“, se vydají po stezkách zde načrtnutých. Někteří budou chtít vědět více, proto tu uvádím několik knih. Kde mohou své vědomosti prohloubit a rozšířit: Jsou to: J. Pokorný – Jehličnany lesů a parků, J. Pokorný – F. Fér – Listnáče lesů a parků, J. Martinovský – Klíč a atlas stromů a keřů, K. Dunda – Listy o listech, J. Průša – Pírozené lesy České republiky, Lesnický a myslivecký atlas.

Vlevo kresba měkkou tužkou, vpravo vodovými barvami

Prosinec

Jsme v měsíci nejkratších dnů, ale také důležitého zlomu, kdy 21. prosince probíhá zimní slunovrat. Okamžik, kdy slunce při svém zdánlivém pohybu dosáhne největší odchylky od rovníku, začíná se vracet a stojí nad obrátníkem Kozoroha. Přichází období zimy, ale dny se budou prodlužovat. Radostné navracení slunce je od pradávna spojeno s novou nadějí a velkými oslavami. I my si v těchto dnech můžeme s oddělem připravit vyprávění o slunci, středu oběžnic, zdroji života na zemi, aktivním elementu našeho životního prostředí, o jeho významu ve všech kulturách, v mýtech a náboženství.

Čas adventu je bohatý na nejrůznější aktivity spojené s přípravou vánoc. Oddíly mají své vlastní oslavy svátků míru, lásky a radosti, často spojené se zdobením stromků zvířátkům a ptákům v lese. A protože k tradicím vánoc patří i kousek jmeli pro štěstí, odváznější mají příležitost prokázat svou zdatnost a sami jej natrhat z vršků stromů k výzdobě klubovny, případně k prodeji na vánoční besídce. Najdete si metodu jak se dostat do koruny, ale bezpečně a promyšleně, bez nepatřičného riskování. Jmeli, lat. viscum album je stálezelený poloparazitický keř, tvořící v korunách stromů košťaté trsy s nažloutlé bílými nepravými bobulemi. Roste nejčastěji na borovicích, ale i jedlích, smrcích, listnatých i ovocných stromech.

Možná si položíme otázku, zda je správné trhat živou rostlinu pro své potěšení i když je to parazit, nevím. Patrně bychom si stejně, věrní tradici, kousek koupili na trhu a jen oddálili zprostředkováním tu tíží rozhodování.

Stejně tak můžeme uvažovat, zda by nám místo vánočního stromku nestačila větev. Rozhodně nebudeme těmi, kteří mají citlivost mít krásný urostlý strom, nespokojí se s takovými, které se prodávají a sami si v lese vyberou. Rok co rok zůstávají v lesích kmínky uříznutých vršků často i vzácných jedlů, jako stopy po jejich záchodu.

Snad bychom se měli snažit ke všem dobrotám a dárkům, které nerozlučně ke svátkům patří, připojit trochu víc úvah a myšlenek. Při cestě na půlnocní pozdvihněte hlavy vzhůru a bude-li čisté nebe, čtete v souhvězdích, která rok co rok v tuto dobu – Orion, Aldebaran, Capella, Lev – na stejném místě zpečetují vesmírný řád, vypovídají o vyšších souvislostech.

A k tomu byly vybrány i následující texty. Přčtete si úvahu o vztahu člověka k tvorům, nám všem již dnes dobře známého zastánce filosofie úcty k životu Alberta Schweitzera (1875 – 1965).

Čtete s duší vnímavou nadčasovou úvahou, výňatek z eseje „Mir“ Otakara Březiny (1868 – 1929) jednoho z největších českých básníků a nejvýznamnějších představitelů evropského symbolismu. Touha po vyšším a čistším životě a vědomí, že toho lze dosáhnout jen tvořivou

prací v lásce patří k svátečním prožitkům.

Janka

Albert Schweitzer: Člověk k tvoru

Etika úcty k životu nečiní rozdílu mezi nižším a vyšším, cennějším a méně cenným životem. Má pro to svoje důvody. Vytvoření obecně platných hodnotových rozdílů mezi živoucími tvory vede k posuzování podle toho, zda se zdají být podle našeho pocitu nám lidem blíží či dále, což je měřítko zcela subjektivní. Kdo z nás ví, jaký význam má jiný živý tvor sám o sobě a ve světovém celku?

Takovéto rozlišování vede i k tomu, že existují jakoby bezcenné životy. Pod pojmem bezcenný život se pak podle okolností rozumějí druhy hmyzu nebo primitivní národy.

Skutečně etikému člověku je všechn život posvátný, také ten, který se nám z hlediska člověka zdá být postaven níže.

Rozdíly dělá jen případ od případu a pod tlakem nutnosti, dostane-li se do situace, že musí rozhodnout, který život obětovat, aby zachoval druhý. Při tomto rozhodování případ od případu je si vědom, že jedná subjektivně a svévolně a že musí nést odpovědnost za život, který obětoval.

Kdo se dá vést etikou úcty k životu, poškozuje a ničí život jen z nutnosti, které nemůže uniknout, nikdy z bezmyšlenko-

Na jaře nám tyto publikace poslouží k doplnění znalostí pupenů dřevin. Kdo je všímavý, ví, že již na podzim stromy a keře nasazují na pupeny. Příroda je dobrý hospodář, vše předem pečlivě připraví a nic nenechává na poslední chvíli plnou kvalitu a zmatku. Prohlédněte si již nyní pupeny, nakreslete, zapíšte barvu, jakou mají na jaře. Až příroda vyše rozkaz „rozvinout“, pupeny změní tvar, barvu a počnou vydávat jako kouzelné skříňky své poklady listů a květů.

Strom je příkladem skautských vlastností a zaslouží si plné úcty a hluboké lásky. Než skončí povídání o stromech, připomeňme si život stromu jako pomůcku k pochopení skautského hesla „BUĎ PŘIPRAVEN!“ a skautského desatera. Tedy „buď připraven!“, toho si je strom stále vědom, když je připraven čelit všem rozmarům počasí, koloběhu léta i změnám mikroklimatu, netečným zásahům lidské technokultury. Je připraven pomoci, jako dobrý přítel, a to od nejmenších sloček života až po člověka. Často i mechu vytvářejícímu vlhké místo, vhodné pro vyklíčení podhoubi zákeřné dřevomorné houby, která strom zahubí. Strom však slouží tím, že je vždy užitečný a toho je

nutno, aby si byl člověk vědom. K jednotlivým bodům desatera:

- 1) Skaut je pravdomluvný – strom jím je, aniž by mu to bylo nutno připomínat. Dub nedělá ze sebe třešeň a buk vánoční stromek. Jeho kmen, borka, listy jsou vždy jasně poznávací znaky, o koho se jedná. Nikdy na smru nevykvetle květ švestky, či na jabloni nevyroste a nedozraje šiška.
- 2) Je věrný a oddaný – ano, strom je věrný tomu kousku půdy, kde vyklíčilo jeho semínko, nebo byla vysazena jeho sazenice. Neodchází ze sadu do lesa, z hráze rybníka na stráň nad polem. Je vždy tam, kde má být.
- 3) Prospěšný a pomáhá jiným. Není místa na stromě, kde by se nenašlo vhodné místočko, místo, či dokonce životní prostředí pro tu kterou rostlinu či živočicha. Strom se dává celý k tomu, aby i jiní se mohli vyvíjet a žít.
- 4) Je přítelem lidí dobré vůle, žel jím je i pro ty, kteří se k němu blíží se sekoucí či motorovou pilou, protože pro ně znamená nic jiného než určité množství plnometrů dřeva. Že je to živý tvor s mnoha funkcemi ve svém prostředí, to takové lidi nezajímá.
- 5) Je zdvořilý – nevykopne vás kořenem, když se opřete o jeho kmen či schováte v líjaku pod jeho korunu. Nepráší vás větvi, když začnete nožem rýt své iniciály do jeho kůry. Proto by se člověk měl ke stromům chovat ohleduplně a lidsky.
- 6) Je ochránce přírody – to vyplývá z řady předcházejících vlastností, nejvíce však z toho, že na kmeni stromu najde ochra-

nu a možnost dobře žít spousta dalších živočichů. Vytváří nesčetná životní prostředí a tím chrání rostlinky i živočichy před vyhynutím.

- 7) Poslušný rodičů a představených – strom je vždy poslušný zákonů Matky přírody, a roste tam, kde byl člověkem vysazen za účelem plnění určitého úkolu: zpevňuje hráz rybníka, zadržuje větry, krajinu, či vytváří ovocnářský sad.
- 8) Je veselý – jeho zelený list – vlajka života vlaje na jeho větvích jako radostná zvěst, že zde je život. Sami jste poznali jak smutně působí oschlý strom.
- 9) Je spovívavý – všimli jste si jistě, jak strom na podzim shazuje listy, když byl před tím ukřídlen onen kouzelný chrolofyl a připravil do pupenů kouzlo příštího života. Do malých uzlíčků, důmyslně chránících svůj obsah. Je tu skryta krásná listů, květů, vůně plodů, tajemství semínek s novými životy. To vše si na podzim pečlivě a úsporně připraví.
- 10) Je čistý v myšlení i skutcích – strom vždy je poctivý, přímý a čestný co se týče způsobu života druhu dřeviny, kterou zastupuje. Plní funkce dané mu moudrými zákony přírody a nikdy se sám nesnaží je „oblafnout“. V tom je vždy čestný a pravdomluvný, jak již bylo řečeno.

Každé společenství rostlin má určitá „patra“. Nejnížší patro v lese obsazují mimo jiné převážně mechy. Mech, to je pro obyčejného člověka něco, o čem neví, zda to má zařadit mezi rostliny, „ono to totiž nemá květy“. Pak říkají, že mech „kvete“, když se

vitosti. Tam, kde je svobodný, hledá příležitost užít blaha, že stojí na straně života a že od něj může odvrátit bolest a zničení.

Škodím-li jakémukoli životu, musím si uvědomit, zda je to skutečně nutné. Nesmím přestoupit nevyhnutelnost ani ve zdánlivě nedůležitém. Rolník, který na své louce pokosil tisíce květů za potravu svým kravám, ať se má na pozor, aby na zpáteční cestě v bezmyšlenkovitosti neufal květ na pokrají cesty, neboť tím by se prohrál na životě aniž by byl pod tlakem nutnosti.

Ti, kteří podnikají pokusy na zvířatech, aby získanými výsledky pomohli člověku, nesmějí se nikdy obecně uspokojit tím, že jejich krutý čin sleduje cenný účel. V každém jednotlivém případě musí zvažovat, zda je skutečně nutné uložit nějakému tvorů toto oběť pro lidstvo.

Kdo si zachoval nepoškozené citění, pokládá potřebu účasti na osudu všeho živého za přirozenou. Oč dál už bychom byli, kdyby se lidé starali o blaho živočichů tvůrů a zřekli se všeho zla, které jim působí z bezmyšlenkovitosti. Jsme povinni bojovat proti antihumanním tradicím a nelidským pocitům, které existují ještě v naší době. Ale už se začíná uznávat, že etika úcty k životu, jež požaduje dobrotivost ke všem živým tvorům, odpovídá přirozenému citění člověka.

Etický chováním ke všem tvorům docházíme k duchovnímu vztahu k univerzu.

Otakar Březina: Mír

V bolesti, kterou člověk mezi tvory šíří, aby uhájil života svého, nezná dosud míry, jako ji neznal po všechny věky, co vkročil mezi tvorstvo na této zemi. Ale ani strom nepadne pod sekerou, aby nezačal v srdci milujícího. I pavouček, jež zavřel myslitel, nevěda, mezi listy své knihy v zamyšlení, vrhá svůj stín v záření jeho nejčistšího snu. A všechny květy marně vyrvané a pošlapané smutnější a chudší učinily i náš sen a naši píseň.

Pokomou zkušeností nescíslných pokolení zjasňuje se i náš rozum k podobnosti tajuplného rozumu, řídícího vesmír. Sjednoci, nedosažitelné mečem a ohněm, připravuje se tajemně v hlubinách ducha poznávajícího. Neboť ve všech táborech proti sobě postavených národů byli a jsou bratři, kteří poznávají se už jako dělníci společné žně, obyvatele jedné duchovny pásem, se stejným jazykem srdce a citu. Panování jejich je službou; pracují na svém údelu země jen jako hospodáři na statku bratří. Spravedliví ke všemu, co žije, i ke stromům a květům a zvířet, vracejí životu této země tisíckrát, čeho mu odňali k zachování svého života; nová, zářivější příroda poroste v jejich tvůrčím snění, důvěrná a šťastná zvířata, přítulná k člověku; a krovky jejich i srdce jsou útočištěm ptáků a písní. Kdyby byli schopni na své bratrství zapomenout, připomíná jim ho vždy znova zpěv slunce, ptáků a vod, všechna ticha samot a noci,

úžasu a pokory před posledními tajemstvími vesmíru.

Den po dni vrací se slunce a zpívá svůj chvalozpěv života, vlhké rty listů a květů každým jarem šepťají jako v tichém smíchu, chytajícím překvapení dětem země. Veškerá minulost, stále přítomná, odhaluje se nám každým poznáním, jež nám připravují kameny, vody, tvorstva, světy nad námi, jako by tajemná ruka obracela před námi listy knihy, v níž znamenány jsou veškeré minulé i budoucí dějiny naše, a dávala nám čísti vždy znovu první jejich stránky, abychom porozuměli čtení následujícím. Čteme a zastavujeme se pojednou v úžase, v němž ohlašuje se pro každého z nás druhé zrození naše na zemi: náhlé oslnění jistoty, že duch náš vystupuje z řádu věcí pozemských a stojí zapjat v řádu světa vyššího.

Slovníček

bryologie – nauka studující mechorosty (t. j. mechy, játrovky, hlevíky)

dendrologie – nauka studující dřeviny (stromy a keře)

mellorace – odvodnění luk nebo polí systémem drenáží. Je to výrazný zásah do přirozených poměrů, většinou způsobuje znehodnocení ekosystému (např. úbytek druhů, vyhynutí vzácných rostlin a živočichů)

chlorofyl – zelené barvivo v buňkách rostlin, je nezbytné pro fotosyntézu
fotosyntéza – sled chemických reakcí

na jeho trsu objeví tobolky rozmanitého tvaru. Pro lesáka je mech velmi citlivým ukazatelem na vlhkost či suchost půdy, i složení půdního podkladu lesa. Tady má mech zajímavé funkce. Co se týče tvarů, je to nepřeberné množství. Radil bych vám, lehněte si někde u velkých trsů mechu na zem, přiložte tvář co nejvíce k zemi a z této „žabí perspektivy“ pozorujte, co před vámi trsy vytvoří. Někdy to bude amazonská džungle, jindy ovocný sad či skupina smrčků, skupina pouštních rostlin nebo fantastické krajiny z jiné planety.

Bylo zjištěno, že 1 cm² zadrží 10 – 18 g vody, což má důležitý dopad na vodní hospodářství v lese a dříve před melioracemi na mokřadních lukách. Příroda tu moudře uskládávala vodu na pozdější bezvodé a osluněné dny. Inu, příroda není technokrat, ale moudrý hospodář. Také tábormíci by měli znát mechy, neboť podle jejich výskytu mohou najít vhodné místo na stan. Podívejme se nyní blíže na některé běžné mechy.

Ploník obecný (1) neroste nikdy tam, kde se vyskytuje vápenec a jeho houštiny chrání semínka smrčků před mrazem a prudce slájejícím sluncem. Jsou to takové chůvičky mladým smrkovým semínčkům. Ploník jalovcový (2) má rád slunce a suchou písčitou půdu – to je dobré pro stan. Naopak katinka vlnatá (3) má ráda pořádné vlhko. Podobné prostředí má rád měřík vlnitý (4), který vytváří pěkné miniatury „sady ovocných stromů“ na velmi vlhkých místech. Polštářky bělomechu sivého (5) jsou velmi nápad-

né svou bělostí za sucha a smaragdovou zelení za mokra. Udrží až 20 krát více vody než váží ten který jeho polštářek, a přitom když ho zvedneme, tak pod ním je suchá půda. Je to zajímavý mech, který nemá kořínky. Typickým mechtem pro smrkové lesy je dvouhrotych chvostnatý (6). Mechy jsou však v dnešní době také již ohroženými rostlinami a je smutné, když se vrátíme po delším čase na místa, kde byly krásné trsy mechu, že je tam nyní pusto a prázdné, zejména kam dolehně smog.

Z mechu je možno si vytvořit zajímavou sbírku – herbář. Sbíráme ho v kouscích o velikosti dlaň a ukládáme na vyletlé do sáčku z novin. Mech položíme do středu listu. Přehneme obě strany, aby se překrývaly tak, že se vytvoří zmáčknutá roula. Jeden konec vsuneme do druhého a přehneme k okraji mechového kousku. Na svrchní stranu napíšeme fixem číslo dnešního nálezu a do svého zálesáckého zápisníku si zapíšeme pod dotyčné číslo tyto údaje: datum, místo (osluněné, zastíněné, případně světovou stranu) nadmořskou výšku, dále kraj, okres, místo, případně číslo mapy, na které je podle vyznačených orientačních bodů možno toto místo opět nalézt. Můžeme i doplnit plánkem místa nálezu, nebo si místo vyfotografujeme pro přesnější dokumentaci. Doma si mech přesně určíme, přeložíme do sáčku obdobného provedení, jako byl novinový, ale z balicího papíru. Na hřbetní stranu nalepíme lístek se jménem českým a latinským a dalšími údaji uváděnými v herbářové sbírce. Takto upravené balíčky ukládáme do krabice.

Pokuste se však vždy mech nakreslit. Ve zvětšeném tvaru s detailní kresbou některé význačné části třeba listu, tobolky, přikreslete skutečnou velikost, nebo si ještě poříďte barevný diapozitivní obrázek. Promítat takové úlovy je někdy i po letech velmi zajímavé.

Nauka o meších – bryologie je velmi dobrodružná, ale i velmi náročná součást botanického poznávání naší země. Mechů máme pěknou řádku stovek a „me-

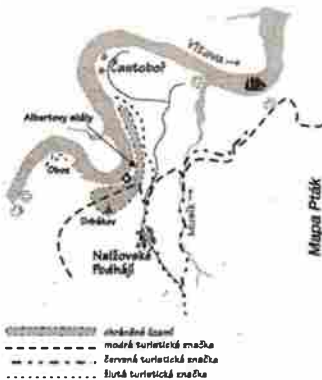
probíhající v rostlinných buňkách s chlořofylem. Z CO₂ a z vody vzniká působením sluneční (světelné) energie cukr (glukóza) a uvolňuje se kyslík.

Pozvánka do národní přírodní rezervace Drbákov – Albertovy (Bílé) skály.

Deset kilometrů severozápadně od Sedlčan, přibližně mezi obcemi Nalžovické Podhájí – Oboz – Častoboh, na skalách a svazích pravého břehu Vltavy, leží národní přírodní rezervace Drbákov – Albertovy (Bílé) skály.

Střídají se zde skalní partie s rostlinstvem stepního charakteru, křoviny a smíšené lesy. Z nejzajímavějších rostlin tu můžeme najít např. lilii zlatohlavou, koniklec luční, kavyl ivanův, běložáčku liliovou aj. Lesy jsou na svazích listnaté, na skalách borové; mezi zajímavější dřeviny patří tis červený, jeřáb muk a jeřáb břeč. Území je hojné i na živočichy, z nich např. kuna lesní a skalní, užovka, mlok skvrnitý a celá řada ptáků (např. výr velký, datel černý, včelojed lesní, strážilík obecný, dlask tlustozobý a sýkora parukářka).

Zajímavé a rozmanité přírodní podmínky a poměry, vynikající výhledy do údolí i na rozlehlou krajinu mohou dobře posloužit k výchově i k poučení. Rezervaci prochází naučná stezka, která je jednou z nejnáročnějších, ale i nejkrásnějších u nás, pro-

tože vede úbočím strmých skal a roklemi. Při stezce je rozmístěno 11 zastavení. Jsou voleny v určitém logickém sledu, i když je možné jít celou stezku v obráceném pořadí, případně ji zkrátit. Pohodlná prohlídka trvá 3 hod., s průvodcem a výkladem 4 – 5 hod. Na jednotlivých zastávkách jsou panely opatřeny poučným textem, u některých jsou lavičky se stolkem.

Jak se dostanete do oblasti rezervace? Vlakem do Sedlčan, odtud autobusem do Nalžovic a tři kilometry pěšky k začátku naučné stezky, nebo pěšky ze Sedlčan přes obce Křivčický, Křivčice, Chlum, Nalžovické Podhájí k první zastávce naučné stezky „U křížku“ celkem – 10 km. Případně autobusem z Prahy-Smíchov do

Nalžovic a odtud 3 km. Na okraji rezervace je zřízeno malé parkoviště. Další informace vám poskytne Robin – F. Veselý 264 01 Sedlčany 112. (Ofrankovaná obálka podmínkou.)

Ochranná známka

„Ekologicky šetrný výrobek“ zapadá do světového trendu umožnit spotřebitelům orientaci mezi výrobky, které mají jistý kladný vliv na životní prostředí.

Národní systém označování ekologicky šetrných výrobků pod gesci Ministerstva životního prostředí spočívá v propůjčení známky, která vyjadřuje zvládnutí celého cyklu výrobku ve vztahu k životnímu prostředí. Hodnocení tedy sleduje šetrnost výrobku již od suroviny, přes výrobu, užití až po recyklaci nebo nezávadnou likvidaci.

SRN

Kanada

Japonsko

Skandinávie

chová safari" by mohla být velmi zajímavým doplňkem programu starších skautů a přispěla by i k inventarizaci a kontrole stavu výskytu těchto „tajemných rostlin“. Poradte se s nějakým odborníkem, případně mu nabídněte svoji pomoc.

Jiným přízemním obyvatelům lesa jsou lišejníky, které někdy vystupují výš na kmen, větve. Jsou neobyčejně citlivé na čistotu ovzduší. Lišejníky jsou jacísi botaničtí „dvojtvorové“. Je to směs podhouby a řasy. Řasa, jelikož vlastní chlorofyl, vytváří fotosyntézu, podhouba pak dodává vodu a minerály, které „vytěží“ a společně užívají výsledky vzájemné spolupráce. Je pravda, že někdy tato spolupráce není právě nejlepší a pak jedna složka doplácí na druhou a nakonec to odnesou obě. Když si budete prohlížet lišejníky, najdete celou sbírku nejrozmanitějších tvarů. Posadte se někdy u starého pařezu a pozorujte, co vše na něm roste a kolik je tam mechu, houbiček a lišejníků.

Určité vás upoutají dutohlávky buď s kmínky zakončenými pohárky, na jejichž okrajích žhají rubínově červené nebo oranžově červené plodnice. To je dutohlávka červcová (1). Bez pohárků na konci je dutohlávka floerková (2). Dutohlávka sobí (3) tvoří za sucha šedé keříčky, za mokra šedavozelené až olivově šedé. Rozložitý a dosti velký je zajímavý lišejník havnatka psi (4), který najdete na zemi, v příkopech. Lišejník zeměpisný (5) je nápadný na skalách živě zelenými a žlutými ploškami, v nichž se objevují černé

skvrny plodnic. Dnes velmi vzácný je lišejník provazovka sivá (6) visící s větví stromů, ale jenom tam, kde je vzduch absolutně bez jakékoliv stopy emisí a smogů. Na kůře stromů, kůlech plůt a dokonce i na skalách roste terčovka otrubičná (7) mající tvar keříčku. Větvičnik slivový (8) je zajímavý lišejník, jehož stužkovité stélky rostou na kmenech a větvích stromů. Kosmetický průmysl užívá tyto stélky, extrahuje z nich zvláštní druh voňavky.

Lišejníky je možno sbírat jako mechy. Jsou zde však potřeba s oddělením od podkladu, na němž rostou, (na kamelech, dřevě). Zde se vyplácí mít široké a nabroušené dlatko, jímž pak můžeme při velmi opatrném odlupování stélku lišejníku získat.

Také tyto zajímavé rostlinky rostou na různém podkladě a dnes jsou bezpečným ukazatelem stupně znečištění vzduchu.

Mezi „tajemné rostlinky“ patří ještě játrovky a dnes velmi vzácné hlevíky. Zmínují se o nich, jelikož je můžete náhodou objevit v blízkosti mechu nebo lišejníků. Jsou neobyčejně nápadné svou stélkou, rozmnožovacími orgány. Kdo by chtěl hledat, bude nucen si nejdříve opatřit příčnou literaturu a požádat o radu botanika, bryologa, který má zkušenosti se sbíráním a hlavně určováním těchto rostlin.

Pro zajímavost zobrazuji játrovku mnohotvárnou (9) a hleviček (10). Mimo houby, z nichž známe obvykle jen plodnice, lze v nižších patrech lesa ještě

spatřit keříčky borůvek, brusinek, malin, ostružiny, nepočítaje řadu rostlin, které se zdržují jen na dobře osluněných plochách. Prostředí, jaká miluje mech, lišejníky, játrovky a hlevíky jim příliš nebo vůbec nevychovuje. Les je neobyčejnou učebnou a každý, kdo jím prochází s otevřenými očima a slyšícíma ušima, se bude moci vždy něčemu přiučit.

**PŘÍLOHY ČASOPISU
SKAUTING JSOU TIŠTĚNY
NA RECYKLOVANÝM PAPIŘU!**

Známka ovšem neznamená, že výrobek je životnímu prostředí naprosto neškodný. Její propůjčení má signalizovat, že je to výrobek daleko méně negativně ovlivňující prostředí než podobný srovnatelný. Propůjčení známky znamená, že může být také výrobek odejmuto – pokud ten přestane splňovat přísná kritéria.

(podle časopisu *Mladý svět* 44/93)

Poetické odlévání stop

Na podzim, když se rychle stídlá deštivá doba se slunným, je ta nejvhodnější doba pro odlévání stop.

Domluv se s kamarádem a vyjděte na výpravu za město. Uvidíš, že na mnohých místech objevíte spoustu zaječích, liščích a koroptvích stop. Snad i tebe zaujme tento odkaz plachých živočichů, nadchne tě, že zvířata, která tě obvykle nenechají se k sobě přiblížit, kráčí před nedávem po stejné cestě jako ty. A právě proto zachovej tuto stopu, kterou by jinak rozmácal déšť.

Potřebuješ k tomu trochu sádry a vody, pruh papíru široký asi 5 cm, kancelářskou sponu, jemný štěteček a nádobu na roztírání sádry (či ještě lépe půlku gumového míče).

Vyber si stopu pěkně zachovalou, zřetelnou. Pak z ní štětečkem opatrně vymeď napadané jehličí, trávu či jiné nečistoty. Pruh papíru vytvaruj tak, aby obepínala stopu kolem dokola. Připevni na něj sponu, která bude držet jeho tvar. Potom rozmíchej sádrov v vodě do hustoty me-

du a opatrně ji vylíj do stopy. Pruh papíru ji bude zadržovat, aby se neroztékla do okolí. Pak pokračuj ve výpravě, jejíž konec si naplánuj tak, aby ses vracel kolem „své“ stopy. Než by ses totiž u vrstvy sádry dočkal na její zatvrdnutí, vyseděl bys docela určité v zemi důlek. (I když jeho odliště by nemusel být nezajímavý...)

Po návratu z toulky přijdeš ke stopě a budeš ji dostávat z objeti Země. Necitíš přitom docela lehké mrazení v zádech? Takové, jaké znají lovci, když „dostanou“ svou kořist? A není odlévání stop také lov? Ale je to lov zvláštní a dobrý, protože při něm nebereš zvířeti život.

Pavel Petrašovsky – Boyda,
rádce 1. oddílu skautů a vřát Baziliče
Domažlice

Ekologie

(Poznání v otázkách a odpovědích)
Při každém setkání s volnou přírodou napadá člověka množství otázek, na které sám těžko hledá odpovědi. Některé z nich jsou prosté a popisují základní vztahy v přírodě (např. Jak zvířata roznášejí pyl rostlin? Co se stane s mrtvou rybou? nebo Jak rostou houby?). Jiné jsou naléhavé a závažné pro všechny (např. Hrozí i dnes zvířatům vyhynutí?, Proč ubývá deštných pralesů?, či Co ničí lesy mimého pásma?).

Na všechny tyto otázky hledá odpověď věda zvaná ekologie; celkem 71 takového otázk je zodpovězeno v nabízené knize. Můžete se dozvědět i o někte-

řích u nás zcela neznámých ekosystémů (co je extúrium, jak rostou mangrovy, kdo žije v antarktických vodách, jak vypadá život v jeskyních apod.). Každé otázky je věnována bohatě ilustrovaná dvoustrana. Formou obrázků a jednoduchého textu seznamuje kniha čtenáře se základy poznání a pochopení vztahů v přírodě, na závěr je uveden i stručný slovníček nejdůležitějších pojmů.

Kniha je pro jednotlivce poměrně drahá (249,- Kč), avšak oddílový či střediskový rozpočet příliš nezátíží a postupně si ji tak mohou přečíst všichni zájemci, kteří by se jinak k takové knize nedostali. *Ekologie – Poznání v otázkách a odpovědích, Velryba, Praha 1993, 151 stran.*

...Před 65 milióny lety vymizeli všichni dinosauři na Zemi – zhruba v každém tisíciletí vymřel jeden druh. K dalšímu pádům hromadného hynutí docházelo v geologické minulosti po miliónech let následkem postupných změn. Avšak v posledních sto letech mizí ze zemského povrchu nejméně jeden živočišný druh ročně. A rychlost vymírání plyne vzrůstá. Vědci odhadují, že v roce 2000 může zmizet i stovka druhů každodenně. Toto novou éru hromadného vymírání zvířat zavínají lidé. Ničí životní prostředí, bezohledně loví pro maso, kůžešiny a perli, znečišťují planetu. Lidé zvýšili tempo vymírání živočichů tisíckrát ve srovnání s dobou, kdy ještě na Zemi nežili... (Ukázka z kapitoly: Hrozí i dnes zvířatům vyhynutí?)

Poděkování

Princeton, British Columbia, Canada

Vážení bratři a sestry,

Když jsem letos v létě zavítal po deseti letech do svobodné vlasti, bylo mým velkým přáním se setkat s našimi skauty. Skautoval jsem doma v roce 1968–70 a potom pod hlavičkou Ochránců přírody jsem vedl smíšený oddíl až do mého odchodu do zahraničí, kde pracuji pro Boy Scouts of Canada. Protože jsem si chtěl nakoupit nějaké zajímavosti z nabídky skautské prodejny JUN, vydal jsem se na jeden den do Prahy.

Když jsem prodejnu v Haškově ulici konečně našel, zjistil jsem, že mají zavřeno pro inventuru. Byl jsem hrozně zklamán a při mlsném postávání před prodejnou jsem zjistil, že se uvnitř někdo pohybuje. Protáhl jsem tedy ruku zámčenou mříží a zazvonil. Přišla mi otevřít paní středního věku a ptala se, co si přeji. Když jsem jí vložil svou situaci a přání, řekla mi, že to není žádný problém a pustila mě i se synem domů. Zadním vchodem. Uvnitř bylo několik zaměstnanců, kteří mi všichni ochotně vyšli vstříc ve všech mých přáních a dokonce mě obdarovali různými skautskými suvenýry. Byl jsem velmi mile překvapen jejich jednáním a odcházel jsem z prodejny nejenom šťastný, že jsem si mohl koupit co jsem potřeboval, ale také proto, že jsem se tam setkal s přívětivými lidmi, s opravdovým skautským a lidským chováním. Takové lidi naše vlast, kde lidská morálka nejvíce utrpěla, potřebuje nejvíce. Z vlastní Rolfa Zálesáka Vás zdraví a levičku tiskne Váš Akela

Pavel Zakara

rem. Z mlhy se vynořují nezřetelné postavy. Dvě, čtyři, osm, už jich je vidět patnáct a míří k táboru... dva dospělí a třináct kluků. Zastavují se na okraji tábořiště.

Slova, která udivený vůdce i kluci slyší, jim možná poprvé otvírají bránu skautského bratrství: „Máme tábor pár kilometrů od vás. Jsme tu už týden, a přišli jsme vám pomoci postavit tábor.“

Hned nato se přichozí dávají do práce. To, co by samotný oddíl stavěl tři dny, stíhají do večera. Stále prší, i mlha se vrací. A právě v tomhle počasí začalo přátelství mezi dvěma oddíly, které se do té doby neznaly.

Byla to pohádka, nebo nebyla?

A byla-li to skutečnost, co to bylo za oddíl, který nabídl svou pomoc?

Záleží na tom?

V tom jednom létě jsem se s podobnou zkušeností sešel na Šumavě ještě osmkrát. A přitom stále přišlo...

Zdeněk Prančl – Wabi

Lánská hučka

Když dcera přišla domů s tou novinou, nevěřila jsem svým uším. A bylo mi hned jasné, že jim ten šílený nápad musím při nejbližší příležitosti vymluvit.

Pak jsem se s nimi setkala. Oči jim zářily, mluvili jeden přes druhého a já jsem viděla, že tady s racionálními argumenty nemám nejmenší šanci. Jediné, co mohu udělat, je pomoci jim ten nápad dotáhnout do konce, realizovat ho a pak jen držet palce, aby všechno vyšlo.

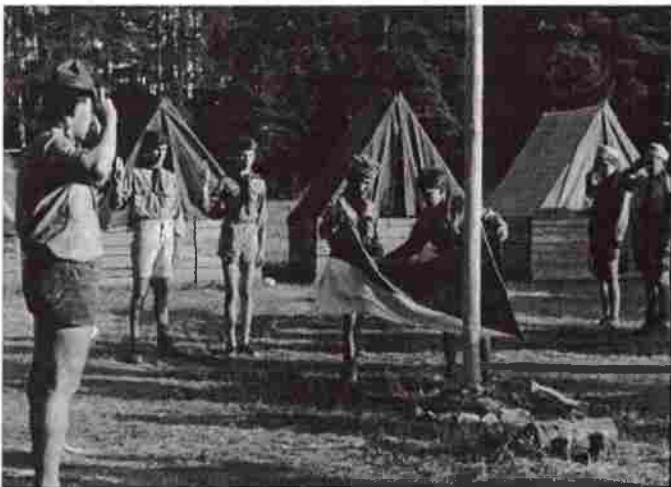
Tím pro mne začala Lánská hučka 1993. Hec, běh, závod, soutěž – jak si kdo přeje. Litomyšlští skauti si zkrátka chtěli zkusit, co obnáší 24 hodin běhu. Účastníci se měli střídát po jednom kilometru.

Centrem dění se stala klubovna na Lánech a místo štafetového koliku si běžci předávali klobouk–hučku. Odstartováno bylo v pátek 8. října v 16 hodin. Prvních šest sedm hodin šlo všechno jako po másle. Netrénovaní nadšenci i výkonnostní sportovci od 4 do 20 let se předháněli, kdo rychleji. V cíli se každý dozvěděl svůj čas a podepsal se k svému kilometru. S přibývajícím nocí se mladší ukládali do spacáků a běžců ubývalo. Ještě že se kolem druhé hodiny ranní přihlásili na start obětaví tatínkové a zvětšili pro ty dospělejší organizátory časové intervaly mezi „jejich“ kilometry alespoň na 60 minut.

K ránu bylo zase veselo. Střídaly se „směny“. Do růžova vyspali rádci a rádkyně (3 hodiny spánku – to už je něco!) ve čtyři hodiny nastupovali do druhé půle Hučky. Kolem šesté už byli vzhůru i všichni ostatní a kilometřík hned po probuzení jim dodal další elán k útoky na rekord. Vařil se čaj, pak polévka, proti dešti vrostly celtové přístřešky, stejně jako večera a celou noc i teď se zpívalo, zněly kytary a flétny. Ale především se fandilo. Všem bez rozdílu – pomalým i rychlejším, „naším“ (skautům) i „těm druhým“ (Zálesákům). Kamarádství spojilo všechny do jediné skvělé party. Důkazem budíže, že posledním běžcem nebyl skaut, ale Myšák od Zálesáků, který běžel jak o život a v cíli se málem zhroutil vyčerpáním. Pak odbila 16. hodina ze soboty 9. října. Podařilo se. Za 24 hodin bylo uběhnuto 311 kilometrů a 655 metrů. Lánská hučka 1993 byla u konce a v nás zůstal skvělý pocit, že jsme to dokázali. Zbyla i oslavná píseň, k tomuto účelu složená, a předsevzeti, že příští rok budeme rychlejší.

Posílám vám zprávu o jedné, věřím, že zajímavé, skautské akci, kterou sobě i druhým pro radost uspořádal III. chlapčeský oddíl střediska Litomyšl a k níž pozval setry, víčata i světušky. Že kamarádství přesahuje jakékoli dělicí čáry se

Ilustrační foto Jaroslav Dvorský

Pohádka o...

Budu Vám vyprávět jednu pohádku. Jak začít? Asi takhle: Bylo jednou jedno léto, a počasí se mu příliš nepovedlo.

Jsou – li totiž v celých Čechách přeháňky, na Šumavě prší sice drobně, ale pořád. Všude je sychravo, mokro, po kopcích se valí mraky, v údolích sedí mlha. Příroda se zahálí do ponurého, ale svým způsobem i krásného hávu.

A zrovna v tu dobu přišly prázdniny, a jak jinak, s nimi skautské tábory.

Těch bylo na Šumavě dost. Jen málo oddílů však mělo to štěstí, že jim při stavbě tábora nepršelo.

A tak jednou v tom neustálém dešti dospěl na jednu louku uprostřed lesů nákladák, složil svůj náklad a odjel. S hromadou stanů, podsad, hmců i dalších nezbytností zůstal jen jeden človíček – skaut, který měl za úkol hlídat, dokud nedorazí ostatní. Déšť spíš slíli, a mlha houstla.

V tu dobu na budoucí tábořiště přichází vůdce, a s ním dalších jednadvačť kluků. Polovina z nich jsou víčata. Vůdce se trochu rozpačitě rozhlíží, tábořiště v tom dešti a s hromadou zmoklých věcí nevyhlíží zrovna nejlip. Ale jsou zde, a tak je třeba začít stavět, aby alespoň noc strávili v suchu.

Začínají stavět sněmovní tee-pee a nosí podsady. Je to dobrý oddíl, ale Šumava je drsná, a postavit pořádný tábor je kumšt i za mnohem snazších podmínek.

A v tu chvíli přichází pohádkový zážrak. Prší stále stejně, ba možná spíš víc. Ale mlha řídne. Už je vidět na strán nad tábo-

ukázalo, když přišli, rádi pobýli, zpívali a běhali i zálesáci, oddíl vznikl z pionýrské skupiny, s níž vedou skauti už 3 roky spor o chatu. Spor se odehrává na úrovni různých soudů (většinou toho nejvyššího) mezi dospělými. Ale děti, ty si rozumějí v zábavě i ve sportu a ona „bolavá“ chata zůstává v takových chvílích kdesi vzadu.

Dagmar Burdová – Keya

„Samozřejmost“, která hřeje u srdce...

Příprava na tábor. Zsvěceným netřeba vysvětlovat, co obnáší. V prosinci 1992 jsem však ze zdravotních důvodů (opakovaný zánět ledvin) byla nucena oddílově radě našeho 1. oddílu skautek Luna navrhnout změnu. Tábor sice se mnou, snad v přírodě, ale pod střechem. Ku podivu to vyhrála nad stany má přítomnost. Zahájila jsem tedy korespondenci a byla jsem mile překvapena. Jednak mi odpovědělo deset sester i bratří, poradil i adresář v loňském „Junák hlásí“. Někteří se asi až touto cestou dozvěděli, že jsme nevyužívaly vybrané klubovny v Doksech, ani nejele do překrásných srubů uprostřed lesů u Mariánských Lázní. Ačkoli už bylo vše domluveno, družiny měly i jídelničky a nákupy naplánovány, dozvěděla jsem se koncem dubna po dlouhém marodění konečný verdikt lékařů – ještě nejméně tři měsíce léčby. Žádná ze zástupkyň mne nemohla zastoupit, neboť jednu čekala operace a druhá měnila zaměstnání. Situace se zdála beznadějná.

Ukázalo se ale, že v naší skautské rodině se vždy řešení najde. Sestra Slunečnice

ze Žatce si vzala dvanáct našich sestřiček spolu s dcerou Lenkou a sestrou Helenou na svá, již dost vlastními děvčaty obtížená, bedra. Luňat jelo sice o šest méně, což vyvolala pozdní změna termínu, ale tábor byl zachráněn. Díky středisku Kryry, jejichž tábořiště a stany jsme měly vypůjčeny, a díky vldnému přijetí všech žateckých sester, byl tábor velmi vydařený. Když jsme pak sestře Slunečnici a žateckým děkovaly, řekla, že je to přece samozřejmost, o které netřeba mluvit.

A tak jsme díky této neobyčejné skautské „samozřejmosti“ dostaly péknu „lekcí“ sesterství. A o tom je třeba mluvit!

Dulí, Louny

Chvála síly skautského bratrství

Když došlo v roce 1949 k druhé likvidaci Junáka, celá řada oddílů se začlenila do nejrůznějších organizací, které nám byly ochotny poskytnout azyl.

Vinohradské Šestačtyřicice tento azyl poskytli Sokol Nusle. Pamatuji si to jako dnes. Když jsem se představoval náčelníkovi bratru Nedbalovi, přivítal mne slovy: „Když potkám skauta, tak před ním smeknu.“ V naší zemi nebylo v té době místo pro všechny naše spoluobčany. A tak se stalo, že jsme se byli v listopadu téhož roku rozloučit na Hlavním nádraží v Praze se dvěma našimi výbornými členy, Tygrem a Lišákem, při jejich vystěhování s rodiči do Spolkové republiky a dále do Etiopie. Tam žila celá rodina několik let. Lišák, znamenitý atlet z našich táborových

olympiád, se výborně uplatnil i v Etiopii. Sám císař Haile Selassie mu za jeho výsledky předal zlaté hodinky. Pak se rodina přestěhovala do Austrálie.

Po 44 letech ohlásil Lišák příjezd do Prahy. Přijel spolu se svou australskou manželkou a jejími příbuznými. Když odjížděl, bylo mu 14 let, byl to neobyčejně milý chlapec, teď přijel zralý muž.

Seděli jsme u nás doma, chodili po staré Praze, již byl on i jeho příbuzní naštěn. Atmosféra setkání byla taková, jako kdybychom se viděli naposledy před krátkým časem. A pak projevili přání vypravít se i na Spolský rybník, místo svého prvního skautského tábora v roce 1948. Vzpomínal a říkal mně i své australské manželce a dalším členům rodiny – „tudy jsem jezdil na kole na nákupy, tady bylo tehdy to, tady ono...“

Sem jsme jezdili k baštyři na hráz na pramíčkách pro vodu, tady jsme na Do-veru mívali plavecký výcvik i atletická klání, támhle byl táborový kruh, zde stála kuchyně a jídelna, tam do toho lesa jsme chodili na borůvky. A ty koláče z nich, ty jsem od té doby po celý život nejedl.“ Jak je patrné, prožitky z táborů jsou opravdu hluboké, zůstaly živé i po 45 letech. Co je však ještě důležitější, nesmírně vřelá zůstaly i osobní vztahy.

V letech 1990 – 1992 přijela do Prahy celá řada našich členů, kteří odešli z naší vlasti vesměs po roce 1968. A jako kdyby vůbec žádná dvacetiletá pauza nestála, putují dopisy od srdce k srdci.

Ti všichni zůstali skauty, členy oddílové společenosti, širokého společenství sbratřených rodin.

Mirek P.

Prezident, skauti a pořadová příprava

Vnější efekt vyrovnaných tvarů je psychologicky silný. Pochod napoleonských šiků za zvuku bubnu mohl být efektivnější, než použití zbraní. Současné vojenské přehlídky mají dodat občanu pocit jistoty a dařovému poplatníkovi bilanci vynaložených prostředků. Vnější efekt se stává zbožím. Kvalitu hrdosti, jako hodnoty duchovní, nelze vyjádřit vnějším efektem, avšak opět hodnotou duchovní. „Unter den Linden“ a „Krasnaja ploščad“ uvedly daleko nejpůsobivější šiky vojsk na světě, ale také rozpaky, jak se oné „hrdosti“ zbavit.

Specifickou ozbrojenou složkou, symbolem státnosti, je hradní stráž. Václav Havel, po svém zvolení prezidentem, pojal přebudování hradní stráže jako jeden z prioritních úkolů, neboť je viditelným vyjádřením vztahu k evropskému demokratickému trendu. Humanista Havel vyslovil myšlenku, Pištěk vytvořil vnější dojem. Výsledek je romantický, operetní, jenom ne militantní. Střídání postů se děje bez okázalosti, povely nahrazuje sotva slyšitelné fuknutí pušky závodního o dlažbu. Duchovno nahradilo příkaz.

Který skaut potřebuje povely a nástupy? Mládež? Tedy velící vůdce. A proč ten? Hledáme rozumné důvody. Cítoval jsem junáckému činovníku z cvičebního řádu ozbrojených sil – Zákl. – 2/č – Praha 4. 5. 92 – V. Havel v.r. Na příklad nástup: 1. oslovení, 2. tvar, 3. výkonný povel.

Vojáci se na třetí povel staví do tvaru a vyrovnávají. Zmizela oblíbená série „vpravo a vlevo vyrovnat“. Činovník reagoval: „To není možné, to vyrovnat tam musí být!“ Došlo k paradoxní situaci. Velení nejmilitantnější složky ve státě – armády, připravilo činovníka antimilitantní složky – Junáka, o vojenský povel.

Jaké mohou být pohnutky?:

1. Pozůstalost minulosti. Nástupové tvary v civilním sektoru sloužily k ovládání politických shromáždění a autoritě politické moci.
2. Iluze „výchovy“ – ukáznění, omezení individuality, represe.
3. Setrvačnost, nepřipustění si myšlenky, že povely a tvary jsou zbytečné.
4. Pohnutka nejlevnější – uspokojení z vlastní důležitosti.
5. Možnost nejzávažnější. Minutí cíle skautingu, neschopnost obdarit povědomí mládeže duchovními hodnotami a dospět ke spontánní kázni, kdy se stává militantní povel invetivou, tedy nepotřebným a nepřipustným.

Pořadové cviky jsou výrazem momentální nadřazenosti konkrétního občana nad ostatními. Není-li tato nadřazenost přijímána jako oprávněná, působí negativně. Zrodem skautingu byla počata přirozená inklinace k přírodě. „Naturalia non sunt turpia.“

Čeští skauti třicátých let, v jiných zemích dodnes, chodili v hloučku, nastupovali ve volných obloučcích, podkovách, či krucích. Bylo-li nezbytné se zařadit do průvodu, měli skauti specifické trojpozice, velice volný, flexibilní trojstup, více než

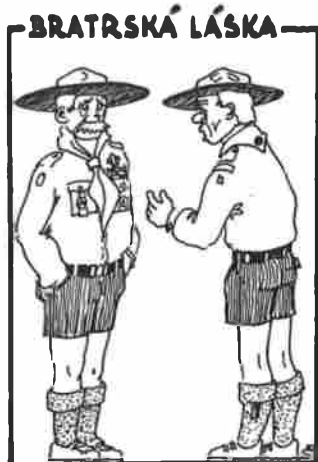
na upažení, do šíře i podél. Byl to převzatý symbol poslední zkušenosti B.P. z válečného dobrodružství v Cap-landu.

Dříve než vyslovíme jakýkoli povel, mějme na paměti výsledný skautský horizont – převahu ducha nad formou.

Sekula

Ad 1993 – Dál ve spárech StB

Svůj názor nám zaslal br. Lubka Školoud.

TY JSI BYL ČTYŘICET ROKŮ U KOMUNISTŮ
JA JSEM BYL ČTYŘICET ROKŮ ZA KOMUNISTŮ
ZAVŘENÝ. CO JSMĚ SI, TO JSMĚ SI, ODPUSTNĚ
SI. TEBE JSMĚ ZASE BRATŘI...!

Vždyť junácký, ev. činovnícký slib nás vlastně neváže na nějakou věkovou hranici, nýbrž do smrti. A to přece je velmi závažné. Mnozí z nás si totiž věc představují asi tak, že ten junácký zákon je jen jakási základní formule pro bujnost nedospělých chlapců a že s odloženou junáckou košilí lze už na to vše zapomenout. To je ovšem osudný omyl. Zapomeneme-li skautské uzle, ztratili jsme kus praktické junácké dovednosti, zapomeneme-li však na junácký zákon, ztrácíme junáctví celé. A na věci pak docela nic nemění, budeme-li mít v kapsě činovníckou legitimaci a na sobě činovnícký kroj. Přestáváme být tím okamžikem vpravdě skauty. A o to přece v první řadě běží, být junákem vpravdě, vnitřně, duchem.

Kdo přestane být sám vpravdě junákem, musí si uvědomit, že ztrácí mravní způsobilost být junáckým činovníkem, vedoucím oddílu počínajíc. My jsme si dali jako první bod svého zákona: „Junák je pravdomluvný“. Avšak nezapomínejme, že člověk nelže jenom jazykem, nýbrž i životem, svými skutky. A toho se dopouštíme vždy, když jednáme proti junáckému zákonu a slibu. A čím pak to vlastně jsme, když od svých spoluhráčů žádáme něco, co sami nezachováujeme? V naší mateřštině máme pro to jasný výraz: pokrytec. A v tomto pojmu vystupuje před námi celá neblahá skutečnost. A vymlouvejme si věc jak chceme, takový vedoucí nebo činovník prostě na vedoucí místo nepatří!

Dr. Jan Martinovský, místopředseda Junáka, časopis Činovník, říjen 1945

AD AD...

V prvním čísle letošního ročníku Skautingu jsem se ozval článkem PROČ?. Ani jsem nečekal takový ohlas, ba přímo jsem jím byl ohromen. Musím se však znovu ptát:

Nejsem všichni tak trochu uzavřeni do sebe a svých oddílů?

Víš, Jerry, je pěkné, co jsi mi napsal, ale do této chvíle jsem ani netušil, že nějaký 19. oddíl v Pardubicích existuje, natož abych se s Tebou někdy viděl. Není už tohle důvod, proč námi např. trampové opovrhují? Ti si bez rozdílu podávají ruce, řeknou si „Ahoj“, i když se neznají. Je jejich spousta, a samozřejmě se mezi sebou neznají opravdu všichni. Mohu říci, že jen mlhavá menšina. To však vyplývá z jejich neorganizovanosti. Zato my jí přímo záříme, ale výsledkem je oddíl, třeba vynikající oddíl, ale samotný.

Dobrá, namítneš, že s někým spolupracujete. Ale co takové akce třeba pro oddíl z celého města? Myslím, že Svojskúv závod jednou za dva roky nestačí, už proto, že tam nejsou opravdu všichni. Pracují teď s pardubickými kluby Žlutého kvítka (býv. členářské kluby J. Foglara) a daří se nám pořádat jednu i více akcí měsíčně společně. Namítneš snad, že členů klubu je nepoměrně méně, ale kdo říká, že z každého oddílu by přišli všichni? Jmenovitě v Pardubicích se koná každoročně „vnočník“ pro celé středisko. Účastník jsem se ho poslední dva roky a celkový počet lidí nepřevyšoval optimální počet členů jednoho skautského oddílu.

A že vidím všechno moc černě? Rozhlédni se, prosím, kolem sebe (ale opravdu pořádně) a nebudíš se stačit divit. To, co lze slyšet třeba při návštěvě v klubovně, kde zrovna náhodou není vedoucí, je přímo šokující. Nechci říkat, že skauti by měli být nějakí beránci (jako indiáni, o kterých to „prý“ tvrdí woodcraftéři), ale skautské zákony tu asi nejsou pro legraci.

Poslední dobou se setkávám s mnoha „hloupými lidmi“, kteří se mi zase tak hloupí nezdají. A možná je už začínám i chápat...

Jenda Potůček, Pardubice

O co mi jde? Čemu chci prospět?

V roce 1989 jsem vyrazil na skautskou stezku a nemajce kroužky ani ničeho jiného, co by nás odlišovalo od zbytku světa, dali jsme si na záda alespoň tomu a do ní ústředí. Věřili jsme, že máme zabalenou

vše co potřebujeme pro chvíle hladu, zimy i odpočinku. Jenže ústředí na zádech se nám nezměnilo ve věc nezbytně a potřebné, ale v hromadu balvanů. A tak místo rozjasněného, krásou života a okolní přírody nadšeného skautika, který má chuť na filozofování, pomalu šlape do kamenitého úbočí hory poslušená postava shrbená pod tíhou ohromného, kamenitého rance. Nebo také nešlape.

Může svůj náklad, který ho dělá „skautem“, zahodit a vyrazit po úplně jiných cestách, protože nechápe, proč ho má táhnout. Nebo na skautské stezce zůstane, zbytečnosti odloží a skautuje po svém, případně založí jinou skautskou organizaci, anebo si prostě řekne, že mu zatím ústředí k ničemu nebylo, ani v dobách kdy ho nejvíce potřeboval a tak ho nepotřebuje ani teď.

Ano, ať chceme nebo ne, máme tu od začátku dva pohledy na to, co je skaut. A to: jako skaut vypadat, nebo jako skaut se chovat. Zatím vyhrává názor první. Ne všichni naši současní skautští „zakladatelé“ šli a dodnes jdou po skautské stezce, to se netýká jen ústředí, nebo věku, ale činovníků vůbec. Na tuto faleš je normální člověk citlivý. Proto někteří trampové nemají rádi skauty, a Jenda Potůček se ptá proč. Ukazuje se, že je jenom vypadat jako skaut prostě nestačí. Ale co s těmi, kteří se jako skauti nechťej chovat, ale přesto chtějí o sobě tvrdit, že skauti jsou?

Za tento stav nese plnou odpovědnost ústředí. Jak skautuje ono, taková je celá organizace, kterou řídí. A tak je dneska zasloužitější ten skaut, který má v pořádku kroj, na něm co nejvíce odznaků a vyznamenání a „vlastní“ co nejvyšší funkce. Proto mohlo dojít k případu, který autor článku „Opravte si!“ popisuje a k podobným dochází v nemalé míře!

Já se jenom ptám: Co s tím uděláš, bratře starosto? Aby už žádný „starý, zasloužilý skaut“, vedoucí střediska, nikoho nešíkanoval? Nic, stejně jako ona OR?

Od ústředí až po oddíl jsme prolezli falešným dodržováním skautské „ústavy“. Br. Navrátil má pravdu, že o ní nevedeme žádné debaty ani tuhé boje. Podle slibu a zákona se bud' snažíme žít, nebo ne. To je ta pravá skautská stezka, po které se bud' jde, anebo prostě ne!

A teď zpět k článku Vlastní názor. Nesouhlasím s tím, že by na čtenáře autorka vychrlila „tolik hrůz“. Hrůza je stav ve kterém jsme. Její článek je výkřik o po-

moc. Vidí pokrytectví a ztuhlost kolem sebe a volá. Není dobré, že sám bratr starosta rozhorleně vyběhl na louku a malou rostlinku, která začala rašit, začal strašit svými kanadami. Za jeho rozhořčení se totiž schovali všichni zasloužilí členové skautské strany, kteří se v podobné kritice poznávají. Všichni ti, kteří mají strach z toho, že časopis Čin se postaví pomník, že časopis Skauting se stává stejně kvalitním a že přibývá nelhostejných bratrů a sester, kteří se ptají proč.

Bratra starosta by mělo potěšit, že se ozval hlásek z komnaty zatím nejvíce tišné. Z té, o které se ví, že hlavně a jednoznačně trvá na dodržování zákona č. 7. Zákona, který svým způsobem může za současný stav v našem hnutí. Nepotěšilo. Proč?

Skaut má pomáhat slabším. Volá-li někdo o pomoc, bylo by dobré mu ji poskytnout, aspoň se o to pokusit, jdu-li po skautské stezce. Autorka navíc volá proto, abych si mohl začít vážit svého ústředí, toho, o kterém si myslím, že je zatím jen tou tíživou hromadou kamene. Volá i za mne a pro mne. Proto jsem si sedl a píši.

Sestro Dari, vím, že bylo odvážné to „cos provedla“, bylo to ale nezbytné a je nutné pokračovat. Smekám klobouk, tisknu Ti levici a díky.

Bratře Jendo, po každém táboře říkám skautíkům, aby si do svých deníků napsali i to, co se jim na táboře nelíbilo. Všechno. Zápis je potom možné upravit tak, aby si ho nemohl nikdo nepovolání přecíst, např. splepením stránek. Tento zápis se stane jedním z největších pokladů, až pisatel povede svůj vlastní tábor. Udělej to také tak. A čerpej ze své studnice moudrosti při rádcování. Zanedlouho povedeš oddíl, poté jistě i středisko. Abys věděl.

Ne všichni hrají pouze divadlo ve skautských kostýmech. Je naštěstí dost těch, kteří se snaží žít podle slibu, který dali. Nejsi sám. Ale jen takoví skauti dokáží obnovit vážnost našeho hnutí a zjednat mu svým jednáním úctu. Nejdříve úctu sobě a poté i organizaci, k níž se hlásí.

I Tobě tisknu levici a přejí tvrdou, ale krásnou stezku. A sílu vždy se chovat tak, aby si Tě lidé vážili a měli Tě rádi jako člověka i jako skauta.

I tobě díky, stejně jako každému, komu nejde pouze o osobní prospěch a nemá strach hledat a mluvit.

Oliver Kucka - Hardy

Zvýraznění autor

Ad RS expedice Polární záře '93

(Skauting č. 2/93)

Článek jsem přečetla s velkým zájmem, protože naše skupina R & R touží poznat právě Skandinávii. Živě jsem si při čtení představovala nejen obrovské úsilí R & R expedice vůbec připravit, ale hlavně jsem cítila jejich touhu po poznání ciziny – až do konečků prstů vstřebat romantickou atmosféru polární noci, tajgu, divokou přírodu, neznámá města a tamnější obyvatele, změřit si síly s vodními živými při raftingu či při výstupu na neznámý Babylon. Cestování, objevování neznámého i sebe samého, romantika, dobrodružství a touha po velkých výkonech láká snad každého. Jak však autoři reportáže přibližovali čtenářům své nejruznější příhody a dojmy, tak se mi postupně vybavovaly nedávny vzpomínky na naši expedici – do rumunských hor. Ne, nechci porovnávat sportovní výkony, exkluzivnost obrázků či originalitu zážitků. Vždyť expedice jsou nesrovnatelné, byť by se uskutečnily ve stejné lokalitě. Jde mi o vlastní smysl expedic, o připravenost jejich účastníků a o úlohu vedoucích. Protože jsem na vlastní kůži prožila, co dokáží hory a co to je odpovídat za skupinu R&R v kritických situacích, reaguji na tuto reportáž.

Vyprávění br. Novináře o výstupu na Babylon a jeho hodnocení expedice mě totiž znepokojilo a napadlo mě celá řada „neznámých“ – Typovali vzdálenost namátkově vybrané hory podle mapy či bez ní? Šli do hor skutečně s nedostatečnou výzbrojí a minimem jídla? Co by asi řekl ortoped 70 km dlouhé pěší túře? Vždyť i jedno takové chazeníčko, byť bez záteže, dokáže „odrovnat na furt“ kolena, achillovku... A v tomto poněkud „greenhorském“ počínání najít smysl celé expedice?!

Ostatné ani nezdařené pokusy o raftování mě bohužel nenadchly. Připomínám si tak matně článek ve 2. čísle br. Svobody o expedici vodáků v Norsku, kteří si pro raftování s sebou vzali průvodce – závodníky ve vodním slalomu... a zas úplné opačný přístup: v čísle 7 loňského ročníku jsme se mohli dočíst o „poku-

sech“ o paragliding roverů na vsetinském Cusalinu. Konečně to, že někteří naši R&R neumi ještě docenit zrádnost počasí v horách jsme zažili i na Ortleu 93 v Jizerských horách.

Umím si představit situace, které donutí člověka či celou skupinu ujit nekonečné mnoho kilometrů s nedostatečnou výstrojí, výzbrojí a bez jídla – úraz, živelná pohroma nebo „obyčejná“ změna počasí. Zkušený vůdce však dokáže vždy říci: „dost, končíme či vracíme se!“ To není projev strachu, pohodlnosti, ale smyslu pro odpovědnost za druhé, sebe a konečně i za ty, co zůstali doma.

Dnes je zvláště v zahraničí oblíben survival – umění přežít – ale vždyť o tento případ ve skandinávské expedici nešlo! Po dočtení článku jsem zvažovala i možnost, že třeba bylo vše O. K. a že jsem jen podlehla atmosféře velice suggestivní a živě napsané reportáže. Kéž by se moje úvaha ukázala správná. Nevím – snad. V čísle 10 minulého ročníku jsem upozorňovala právě především vedoucí R&R na osobní odpovědnost, na nutnost přítomnosti proškoleného instruktora v příslušném sportovním oboru při náročných akcích a jak je vidět, je nutné to stále opakovat. Zejména když se o zážitcích účastníků expedice „Polar flare 93“ mohou dočíst v magazínu Skaut-Junák i vložena se světlouškami...

Ráda bych na závěr zdůraznila, že fandím nejruznějším expedicím a náročným akcím R & R. Mnohých jsem se zúčastnila nebo je zorganizovala a věřím, že mě ještě další čekají. Fandím rovněž romantice, dobrodružství a měření sil i „mých“ rangers. Méně však fandím riskování, a hazardu pak už vůbec ne. V roverském věku se dá s opravdu připravenou skupinou uskutečnit mnohé. Jen vědět: Co – proč – jak, s kým a kde! Životní optimismus a sebevědomí – náctiletých jsou obrovské a nakažlivé, tomu by však měly odpovídat zkušenosti, znalosti a zodpovědnost nás dospělých. Skautských vůdčů R & R pak obzvlášť.

Všem, kteří se pustí do dalších expedic doma i v cizině držím palce a upřímně se těším, že třeba se při některé z nich setkáme, nebo alespoň že se o nich dočteme či si budeme o nich povídat při setká-

ních, na lesních kurzech nebo na lesních školách.

Iva Macková, zpravodajka NDK pro rangers (s textem souhlasí: J. Pešková i O. Vanke)

Ještě Ad Polární záře

Omlouvám se všem čtenářům, a především účastníkům expedice, že v textu bylo opomenuto právě jméno expedice – POLAR FLARE (polární záře, angl.). Autorem znaku, který zdobil expediční trička i nášivky, je Honzik.

Dále se v textu objevila nepřesnost, týkající se muzea Fram. Loď Fram (Vpřed) si dal totiž postavit polárník Fridtjof Nansen, pozdější nositel Nobelovy ceny za Mír. Ten se na ní, zamrzlé v ledu, snažil driftovaním dosáhnout severního pólu. Teprve později si ji od něj vypůjčil Amundsen na cestu k pólu jižním. red

Ad: Ad Polární záře

Zdá se, že R&R a všichni, kdo by chtěli mít na programu nějakou netradiční činnost či sport, mají „utrum“. Neboť bez školeného instruktora příslušné disciplíny si to nemohou dovolit. A tak mne napadá – ČSTV pro své členy a vedoucí TOM takové specializované kursy dříve pořádá. Jistě je pořádá i jeho nástupnická konfederace.

Pro nás, skauty, je zde stále pole neorané. Nepočítá – li se však v nejbližší době s pořádáním podobných kursů v Junáku, bylo by užitečné kontaktovat příslušné organizace, které je pořádají, případně s nimi učinit nějakou dohodu... nebo alespoň občas jejich nabídku zveřejnit ve Skautingu nebo v JH.

Ujme se toho někdo? Aby v budoucnu naši skauti a skautky, R&R byli v bezpečí...

Káča

Názory otištěné na stranách 15 – 18 se nemusí vždy shodovat s názory redakce.

Ad: obsah časopisu SKAUTING

Nikdy jsem také nebyl nadšený s často opakovaným uznáním a vděčností těm, kdo s dětmi pracovali posledních 20 let a tím zachránili náš skauting. Připouštím výjimky, ale všechna ta sdružení pracovala s jiným programem. U nich nebyla a stále se ukazuje, že není snaha a vůle přijmout náš výchovný systém. Byly oprávněné obavy, že se Junák stává něčím jiným. Proto vám, kteří se podílíte na tvorbě měsíčníku Skauting, patří upřímný dík za obsah, náplň, ideu. Plně chápu Starosti starostí o budoucnost Skautingu. Ta situace ale musela přijít. Skauting je opravdově skautský a proto pro některé „iniciativní“ činovníky nepřijatelný. Totéž se zřejmě týká i Zapletalových Skautských pramenů. Dnes opravdu není možné si stěžovat na nedostatek infor-

mací a příruček. Ti mladí, kteří mají být základem Junáka, nás staré členy neuznávají, zesměšňují i urážejí. Vadí jim naše vzpomínání a přirovnávání. Nicého si neváží a k ničemu nemají úctu. Přičinou snad je to, že ke všemu přišli velice snadno. Když se v r. 1946 u nás v zapadlé vesnici na Vysočině objevila skautská myšlenka, bylo to něco úplně nového, neznámého. Pidili jsme se po všem, co se vztahovalo k liiii. I tenkrát byly příručky drahé a pro nás těžce dostupné, ale potřebovali jsme je a chtěli. Vypsat to by bylo na solidní článek. Tolik si přeju, aby Skauting byl vodičkem ve výchově a byl věcí nás všech.

Poněkud mě pobouřil článek „Vlastní názor“. Je to sice známá a opakovaná drzost, jen znásobená tím, že ji vyslovuje členka vyššího orgánu. Ovšem je v té zprávě i cosi potěšitelného, a sice údaj o 10 000 odpadlíků. Doufám, že nejsou poslední. I já jsem přesvědčený, že v čin-

nosti Junáka je mnohdy chyba v nás. Tady ale mám na mysli třeba čekatelské a vůdcovské zkoušky. S příspěvkem br. Grizlyho Jak zkoušet, lze převážně souhlasit. Především by se ale mělo dbát na výběr činovníků, na jejich schopnosti a perspektivu.

Zmínil jsem se o „osudu“ starých skautů. Posílám kresbičku jaroměřické světlušky, jak ona tuto skutečnost pochopila. Buď připraven!

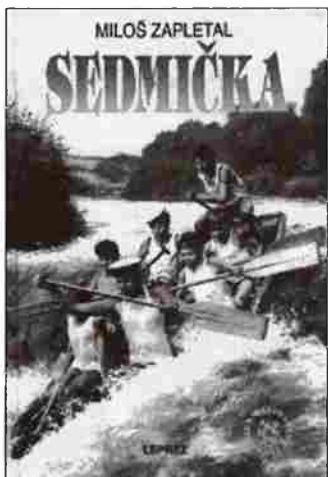
Z dopisu Josefa Bezchleby

Sedmička – to není jen šťastné číslo!

V roce 1976 se šířila mezi skautským národem v ilegality lavinovitě zpráva, že vyšel skautský román.

Ano, sedm let po oficiální likvidaci skautingu se to Miloši Zapletalovi podařilo. Jeho román **SEDMIČKA** vyšel v Olympii a rychle zmizel z pultů. Nebylo v něm sice ani jednou slovo skaut či junák, (podtitul zní „klukovská dobrodružství na řece“), přesto nebylo nejmenších pochyb, že je to příběh z prostředí vodních skautů. Každý při čtení strany 77 v duchu zanotoval skautskou večerku, která je zde uvedena, a jistě i na chvíli zavřel oči a vrátil se o pár let zpátky... Sedmička se ten rok stala světylčkem ve tmě, kde kdo autorovi v duchu děkoval. Pro něj samotného to však nebylo tak růžové. Ne všichni „nahofe“ přehlédli řadu až do očí bijících prvků knihy. Žet by o tom mohl vydat svědectví. Odpověděl tím nejlepším způsobem – podařilo se mu v dalších temných létech vydat dalších sedm knih, jednu lepší než druhou.

Četl jsem Sedmičku poprvé ve třiatřiceti. Četl jsem ji jedním dechem, jako by mi bylo třináct. Je to tím, že jsem zůstal klukem, nebo je knížka tak poutavá? Objevil jsem v Zapletalovi, kterého jsem do té doby znal jen jako autora příruček, nového Foglara – mladšího, současnějšího, s moderním jazykem. Děj nabitý dobrodružstvím, které každý kluk silně prožívá hned při čtení. Celý příběh je nejen dobrodružný, ale i cílevědomě výchovný – prostě takový, jaký má skautský román být.

Od obnovy Junáka před čtyřmi roky se stále volá po nových skautských knížkách. Až na nepatrné výjimky mamě. Proto mne udivuje, že Sedmička vychází až nyní.

Doufáme, že volné pokračování Sedmičky – **Ostrov přátelství** na sebe nedá čekat zase několik let.

Kniha vychází v edici **Kniha táborového ohně** nakladatelství Leprez. Rodiče mají teď před vánoci snadnou možnost rozmožnit počet balíčků pod stromčkem.

Windy

Jedný, ale dosti závažný nedostatek, který by se dal současněmu vydání Sedmičky vytknout, je to, že za lákavou obálkou v textu už žádné další ilustrace nejsou. A to je v knize pro děti velká škoda.

Káča

Na plus to není

Na první vodácké výpravě vodní Dvojky jsem se chtěl vyznamenat. Vylezl jsem na střechu štěchovického srubu a spustil do komína kámen přivázaný na provaze. Vysmekl se a s velkým rámusem přistál kdesi dole. Kamna hořela předtím špatně. Proto jsem na střechu lezl. Po mém zásahu nehořela už skoro vůbec. Jiří tenkrát pronesl památnou větu, se kterou se při našich oddílových setkáních ještě dneska někdy vytasí. „Snaha by tu byla, ale na plus to není.“

Na tu větu jsem si vzpomněl, když jsem četl knihu Františka Lva **V táboře pod Mallinovou horou**. Záměr nakladatele, vrátet zejména skautským čtenářům také klasická díla staré skautské literatury, si zaslouží obdiv a podporu. Možná dokonce i následování, ale nechci být jedovatý. Jenže...

Když už se rozhodl pro příběh Františka Lva, měl knížku před vydáním pořádně „oprášit“, to jest nově redakčně zpracovat, upravit příběh i jazyk, jakým je vyprávěný. Opravdu lituji, že to neudělal. V té podobě, ve které vyšel, „to na plus není“.

Otto Janka – Ropim

Ještě před prázdninami vydal LEPREZ 4. svazek edice **Kniha táborového ohně** – Josef Kalenský: **U táborového ohně v údolí Lovce Jelenů**. Vedoucí 15. odd. skautů vypráví svým dvanácti chlapcům napínavé a dobrodružné příběhy o Indiánech a pionýrech amerického Západu. S Cooperovým Lovcem Jelenů tu není jen shoda jmen, objevují se tu i další postavy známé z cooperovek. Po týdnu táboření junáci putují dál. Zůstane po nich jen dřevěná tabulka s pojmenováním místa – Údolí Lovce Jelenů. Předěšlé – první vydání u Vojtěcha Šeby je ještě předválečné.

Další publikace z LEPREZu na sebe nedala dlouho čekat. Je jí knížka – deník vodních skautů Sámy a Dáni: **Hoši na řece** od Jaroslava Nováka. Přestože i tentokrát jde o starší román, vychází knižně poprvé. Komu však název něco připomíná, ať zalistuje v Junáku roč. 30 (1947/48). V čísle 16 se uvnitř časopisu objevuje poprvé jakýsi netradiční seriál

Hoši na řece, jméno autora i kreslíře chybí. Od čísla 30 se seriál přestěhoval na atraktivnější poslední stránku, kde zůstal až do konce ročníku. Deník však zůstal nedokončen – časopis Junák v létě 1948 zanikl a slib v posledním čísle, že román vyjde brzy knižně, zůstal jen slibem.

Po mnoha letech byl rukopis znovuobjeven v literární pozůstatosti jednoho z nejznámějších skautských spisovatelů – Jaroslava Nováka – Bratry. Dokonce ve dvojím provedení, přičemž u druhé verze (Smích na řece) byl potlačen vnější obraz skautingu, aby kniha mohla vyjít na přelomu padesátých a šedesátých let. Vnitřní část, ta podstatnější, zůstala zachována, ale někdejší bdělí lektori to nepřehlédli a tak Smích rovněž nevyšel. Toto první vydání je syntézou obou rukopisů, navíc ho doprovází obrázky tentýž ilustrátor, který Sámu a Dánu kreslil již v Junáku – Vladimír Kýn. Všichni – jak pamětníci, tak mokří i suchozemští skauti si tedy román mohou přečíst konečně celý.

Václav Nosek

HISTORIE VODNÍ DVOJKY 1943 – 1993

Velmi zajímavý sborník zpracoval Otto Janka – Ropim k 50. výročí založení vodní Dvojky. Sborník vynikajícím způsobem zachycuje nejen historii vodní Dvojky od jejího vzniku v r. 1943 odtržením od suché Dvojky J. Foglara, přes květnovou revoluci, období let 1945-48, období padesátých let včetně zážitků členů oddílů z komunistických kriminálů a táborů, obnovu oddílů v letech 1968-70, osudy starých členů Dvojky, kteří emigrovali, až po obnovu po listopadu 1989. Text o rozsahu 330 stran je doplněn řadou unikátních fotografií a kreseb.

Sborník vydala redakce časopisu Čin v omezeném nákladu 100 výtisků. Jeho cena je 140,- Kč. Doporučuji. Objednat lze na adrese: ČIN – nezávislý zpravodaj čs. skautů a skautek, Evropská 199, 161 00 Praha 6.

Milan Svoboda

Horká novinka

Na předvánočním trhu se objevilo již třetí vydání knihy Člověk v drsné přírodě. Autor Jaroslav Pavlíček ji částečně přepracoval, pozměnil i název: **Trosečník v drsné přírodě**. Měla by mít své pevné místo v knihovničce každého skauta. zájímavějšího se o survival.

K. I. S. C.

...?

Samozřejmě, že jde o zkratku. Znamená „Kandersteg International Scout Centre“ (mezinárodní skautské centrum v Kanderstegu). Následovala by zřejmě otázka, co je skautské centrum. V Evropě existuje v rámci programu „Europe for you“ síť těchto center. Jde vlastně o permanentní tábořiště, kde můžete tábořit jak v sezóně, tak i mimo sezónu. Nemusíte shánět povolení majitele pozemku, svolení hygienika, rozhodnutí obecního úřadu, ..., ale stačí si jen včas zamluvit pobyt. Zaměstnanci centra Vám navíc částečně pomohou s programem. Můžete tedy se svým oddílem či kmenem třeba horolezit, aniž jste někdy předtím viděli lano. Většina skautských center je spravována národními skautskými asociacemi. O kanderstegské se stará přímo Evropský region WOSMu. Je tedy vskutku mezinárodní.

...?

Kandersteg leží přímo v srdci Švýcarska, asi 65 km jižně od Bernu. Městečko je lehké dosažitelné autem i vlakem. Většina obyvatel žije z turistického ruchu (i toho skautského). Je zde spousta hotelů, penzionů, bungalovů. Z Kanderstegu pochází i hlava Švýcarského spříseženstva, spolkový prezident Adolf Ogi. Skautské centrum se nachází v nadmořské výšce 1200 m n.m. Tábořiště má rozlohu 17 ha. Je vhodně prostoupeno lesem, takže i při maximální kapacitě tisíce tábořících má každý oddíl zajištěno nezbytné soukromí. Hlavní budova má kapacitu 150 lůžek, další ubytovací kapacitu poskytuje „The Tower“ – 54 lůžek.

...?

Hlavní budova byla postavena roku 1909 a poskytovala ubytování inženýrům pracujícím na stavbě čtrnáctikilometrového

Lötschenberského tunelu. V roce 1923 se začalo s budováním „mezinárodního domova pro skauty“. S počátkem skautského centra v Kanderstegu jsou spojena jména Walter von Bonstetten (tehdejší náčelník švýcarských skautů) a samozřejmě Robert Baden – Powell. Konalo se zde první světové roverské moot (1931), dále páté a poslední deváté v roce 1992. Každoročně navštíví Kandersteg okolo sedm a půl tisíce skautů z celého světa, a proto je toto místo označováno jako „permanent mini jamboree“.

...?

Program je zcela individuální. Centrum má svou nabídku, ze které můžete čerpat zcela libovolně. V letní sezóně se nabízený program soustřeďuje hlavně na plnění dvou odznaků. Abyste si mohli našít na košili odznak „Velkého Alpského Dobrodružství“, musíte při svých cestách vstoupit na ledovec, musíte se vykoupat v ledovcovém jezeře a navštívit vysokohorskou chatu, seznámit se s alpskou flórou a faunou, vstřípat si zásady bezpečného pohybu na horách a první pomoci. Naučili-li jste se v deseti řečech říci „Dobrý den“, ukázali-li jste oddíl z cizí země národní tanec a účastnili-li jste se her pořádaných zaměstnanci centra, pak můžete nosit nášivku „Mezinárodní Přátelství“. V Kanderstegu si můžete vyzkoušet i některé pro nás neznámé rukodělné práce, třeba seznámit se s tím, jak se dělá pravý alpský sýr. Své místo v programu mají i náročnější disciplíny: horolezectví, slaňování, mountain biking, river rafting, paragliding. V zimě se v Kanderstegu pořádají lyžařské kursy.

...?

Centrum má své placené zaměstnance, ale do týmu, který se stará o tábořící skauty, se přijímá i určitý počet dobrovolníků. Ti se v Kanderstegu střídají čtyřikrát do roka. Stát se jedním z nich není složité, pokud jsi ochoten na tři měsíce vyměnit češtinu za angličtinu, vykonávat jakoukoliv práci a bohužel také, ač to zní paradoxně, obětovat své roční úspory.

...?

Největším dojmem jsou Alpy. Jejich krása se nedá popsat. Samozřejmě, že za tři měsíce práce v Kanderstegu poznáte hodně skautů z celé Evropy. Někdy jsou to zklamání a varování, kterou cestu pro náš skauting nevolit, jindy poučení a náměty na vzájemnou spolupráci.

Vladimír Liba – Aladin
Foto autor

Jak na Jamboree?

Jak jsme již informovali v 8. a 9. čísle minulého ročníku a v 1. a 3. čísle tohoto ročníku časopisu Skauting, v příštích letech budou mít naši skauti a skautky výjimečnou možnost zúčastnit se mezinárodních setkání – jamboree.

1. EVROPSKÉ JAMBOREE se uskuteční u města Dronten mezi prvním a jednatým srpnem 1994. Je určeno pro chlapce i dívky ve věku 11–16 let. Celkově se předpokládá účast přibližně 10.000 účastníků. **Český kontingent by tedy mohli být tisícíhlaví.** Při počtu okresů (obvodů) v naší republice, činící 88, by tak každý okres mohl vyslat 11 osob.

Osm hlavních programových oblastí, které se budou na Evropském jamboree odehrávat jsou: oblast show – včetně zahajovacího a závěrečného ceremoniálu, filmový festival, koncerty; sub – campové aktivity – témata interkulturního poznání, životního prostředí, dětských práv, zdraví, výživy, skautingu po všechny; duchovní programy; cestování – po poloderech, historických a kulturně významných místech; vodní aktivity s holandskými vodáky; účastnické programy – příroda, výlety, rozvoj společnosti, tvořivosti a sport; speciální projekty – survival, radioskauting, příprava televizních zpráv... Pokud si účastníci během jamboree vytvoří „mezinárodní družinu“ a zúčastní se alespoň deseti aktivit společně, obdrží všichni „Odznak přátelství“, vydaný pořadatelem.

Je zajímavé o vegetariánskou a košer stravu budou uspokojeni. Před nebo po vlastním jamboree mohou všichni účastníci strávit týden v domácnostech skautů

nejen z Holandska, ale – podle vlastního zájmu – i skautů ze sousedních států.

Speciální cena pro účastníky ze zemí bývalého východního bloku je 300 guldenů na osobu, tj. cca 4.800,- Kč. Doprava a pojištění není v ceně zahrnuto. Doporučujeme, aby každý okres, který vyšle deset osob, vyslal s touto skupinou také jednoho dospělého. O přihlášku si okresní rady mohou psát na ústředí. Vyplněné přihlášky je nutno odeslat zpět (bez jmenného seznamu účastníků) do konce ledna 1994.

18. SVĚTOVÉ JAMBOREE se bude konat na stejném místě a ve stejném termínu, samozřejmě, že o rok později, tedy 1.-11.8. 1995. Zúčastní se jej 25.000 osob z celého světa. Česká republika může vyslat dva a půl tisíce účastníků, tj. přibližně 25 osob za každý okres (obvod). Účastníci musí být ve věku 14–18 let. „Jamboree oddílů“ se budou skládat z 36 skautů a skautek a vždy 4 dospělých. **Cena (nezahrnující dopravu a pojištění) je 750 guldenů, tj. přibližně 12.000,- Kč.**

Návštěvnici

Je zřejmé, že obě jamboree budou chtít soukromě navštívit mnozí čeští skauti i „skauti“ a strávit tak alespoň nějaký čas na této významné akci. Návštěvy jsou, samozřejmě, vítány – ale pouze na jeden den. Po předložení cestovního a „mezinárodního“ skautského pasu budou návštěvníci zařazováni v počítači a po zaplacení vstupného (asi 20 guldenů) obdrží návštěvníckou legitimaci, opravňující je strávit v areálu jamboree celý den.

Účastníci

Každý z účastníků se musí umět domluvit – anglicky, německy nebo „dutch“. Do Holandska by měli jet zejména ti skauti a skautky, kteří si to svojí činností v oddílech zaslouží. Domníváme se, že je **prestižní záležitostí pro každý okres umožnit nejlepšímu členům Junáka zúčastnit se jamboree!** S finanční podporou ze strany státu a ústředí Junáka však nelze počítat, proto je na okresech, aby samy získávaly sponzory a vyhledávaly výdělečné akce.

Ústředí se bude snažit o získání finančních prostředků, s jejichž pomocí podpoří účast několika vybraným účastníkům (např. vítězům družinám Svojského závodu apod.). Všichni dospělí účastníci, jak vedoucí „jamboree oddílů“, tak členové štábu si veškeré náklady budou platit sami. Účast dospělých účastníků, nezařazených k oddílům je přísně určena pořadatelem, v závislosti na počtu zúčastněných oddílů. Předpokládáme účast mladých vedoucích, činných ve vedení oddílů, minimálně se vůdcovskou kvalifikací.

Veškerý kontakt se štábem jamboree zajišťuje výhradě ústředí Junáka v Praze! Holandský štáb nebude reagovat na žádné dopisy jednotlivců, ani oddílů. Při korespondenci s pražským ústředím napište vždy na obálku slovo „JAMBOREE“ – urychlíte tím přidělení dopisu.

Věříme, že účast na jamboree se stane pro naše skauty a skautky významnou příležitostí k navázání nových přátelství a seznámení se s posláním a prací skautingu v zemích, kde nebyl nikdy potlačen. Je to vynikající možnost zúčastnit se manifestace síly myšlenky, která se zrodila před osmdesáti lety a je stále živá – dnes možná víc, než kdy jindy. Další, 19. jamboree se uskuteční v roce 1999 v Chile.

Ondřej Vanke

OTEVÍRÁME ARCHÍVY

Dne 18. října 1952 napsal Ivo Kalvínský, tehdy vedoucí pionýrského oddělení ÚV ČSM následující dopis s. Zajčovi, náměstkoví ministra školství. Dopis se zachoval ve Státním ústředním archivu:

„Vážný soudruh!

Před několika dny se konala na sekretariátu ÚV ČSM porada o záměrech, které pro Svaz mládeže, školskou správu i Svaz zaměstnanců školství a osvěty vyplývají ze současné probíhajícího procesu s předními skautskými funkcionáři. Na této poradě byl přítomen jménem min. školství soudruh Šmoranec a soudruh Zeman. Mezi přijatými závěry byla přijata zásada, že bude nutné v nejbližší době prozkoumat práci učitelů, kteří pracovali jako přední skautští funkcionáři s tím, že nebude nadále únosné, aby přední skautští funkcionáři, kteří pracovali na špičkách junáckého hnutí u nás a kteří se projevili v dobách své junácké činnosti jako vysloveně reakční, aby i nadále pracovali jako učitelé na našich školách.

Vzhledem k tomuto jednání Tě upozorňuji na osobu Plajnera, který pracoval jako předseda našeho Junáka a který nyní podle

informací, kterých se mi dostalo, pracuje dokonce jako profesor na přípravném kursu pro pracující na Gottwaldovsku. Žádám Tě proto, vážený soudruhu, abys v této věci zakročil a byl tak laskav, podal nám o opatřeních, která byla provedena, zprávu. Se soudružským pozdravem ...“

K tomuto dopisu přišla z tehdejšího ministerstva školství značně překvapivá odpověď. Byla adresována sekretariátu ÚV ČSM a datována 28. 12. 1952. Její text byl následující:

„K dopisu č. 10 747/52, který jsem obdržel 23. října 1952, sděluji vám výsledek šetření, které provedl III. odbor ministerstva školství, věd a umění ve věci Dr. Rudolfa Plajnera, učitele státního kursu pro přípravu pracujících na vysoké školy na Hostýně.

Z řady posudků, které si min. školství, věd a umění vyžádalo, lze soudit, že Dr. Plajner je znamenitý učitel a odborník, že je to člověk poctivý a že má snahu zbavit se staré ideologie, jak dokazuje jeho nynější práce.

Protože všichni činitelé KNV i kursu, v němž působí, hodnotí jeho činnost kladně, ministerstvo školství, věd a umění ponechává Dr. Plajnera na dosavadním místě. Jeho další činnost bude bedlivě sledovat“.

K tisku připravil František Morkes

DVĚ UDÁLOSTI V JEDNOM DNI

Setkání skautských sběratelů a zahájení výstavy s názvem **Pošta českých skautů 1918 – Historie a současnost čs. skautingu** – obojí proběhlo téměř naráz v sobotu 6. listopadu v Praze.

Sběratelů a sběratelek všeho skautského se sešlo na 170 ve věku od čtyř do dvaosmdesátilet. Přijeli i dva rakouští sběratelé a několik bratří ze Slovenska. Velmi milým překvapením byla návštěva náčelníka Slovenského Skautingu bratra Ruběse – zato z ústředí Junáka se neobjevil nikdo ani na jedné z akcí.

Toto setkání bylo ze všech tří nejpočetnější, akce si zřejmě získává oblibu. Roste i počet účastníků a také dětí, pro které je sbírání skautských drobností zábavou.

Každý si nesl domů něco sběratelského materiálu, od razítek a skautské filatelie přes odznaky až po knihy a časopisy.

Hlavní však byla pěkná atmosféra a pocit soulné blízkosti spřízněných duší.

Bratr Windy – Václav Nosek, duše celého našeho sběratelstva a organizátor setkání, o tom říká: „Těší mne, když zaslechnu dva, kteří si říkají: '...jsem rád, že jsem tě poznal osobně, když už si tak dlouho píšeme' nebo: 'tak se zase po roce vidíme'. Tato mimoděk zaslechnutá slova jsou pak skutečnou odměnou za starosti s organizováním setkání“.

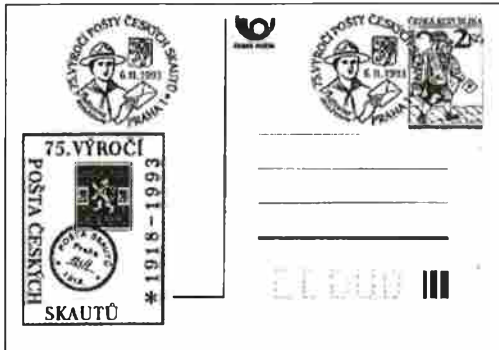
Výstava v Poštovním muzeu v Praze trvala téměř celý měsíc. Milé bylo, že nám Poštovní muzeum poskytlo celé prostory zdarma. Vystavovali zde všichni členové odboru pro skautské sběratelství při NKD, a exponáty obsáhly nejen poštu českých skautů v době vzniku republiky, ale i čs. příležitostná razítka, pohledy, táborovou poštu, plakáty, odznaky i ukázky skautských známek, které se vydávají jinde ve světě.

V den otevření výstavy zde fungovala dokonce poštovní přepážka, jejíž zřízení fideletství pošt ani neúčtovalo. Zásilký, razítkované příležitostným

razítkem však měly smutný filatelistický osud – zřejmě díky nezájmu pošty byly z muzea odvezeny až po několika dnech a znova orazítkovány běžným denním razítkem...

Káča

Autorem příležitostného razítka i dopisnice s přitiskem, kterou vydala Česká pošta k 75. výročí skautské pošty, je známý skautský grafik Jan Čáka.

Bratr, který si na setkání zapomněl krabičku otisků razítek z Krmova, až se ozve redakci.

Světlo ve tmě – Betlémské světélko –

akce o níž jsme psali v minulém čísle Světlo ve tmě – tak se nazývá vánoční charitativní akce rakouských skautů, kterou organizují ve spolupráci s ORF, jež zajišťuje této akci sponzorskou podporu.

Strojvírci rakouských drah rozvážejí během 23. prosince betlémské světlo do všech stanic po celém Rakousku. Tato akce velmi rychle přerostla hranice Rakouska. Již při druhém ročníku v r. 1990 putovalo betlémské světlo do Maďarska (a odtud i do tehdy bojujícího Temešváru v Rumunsku), na Slovensko, do Polska a pohraničních oblastí Ukrajiny – to vše pouze a výhradně po skautské línii.

V r. 1991 se připojili skauti ze Slovenska a německý skautský svaz Sankt Georg v Pasově.

V dalším roce se rozšířilo betlémské světlo do pobaltských republik a do Moskvy.

Od r. 1990 se organizace této akce v Čechách a na Moravě ujalo brněnské 1. středisko Řehoře Mendla za podpory BRJ a přispění br. R. Pavlovce – Blaska, vůdce českého exilového oddílu ve Vídni.

Během uplynulých tří let se vytvořila za pomoci ORJ rozsáhlá síť skautských spolupracovníků, kteří kurýrní službou zajišťují rozvoz této jedinečné štafety bratrské lásky.

Také v letošním roce připravujeme tuto vánoční štafetu. Rozvoz světla bude 23. 12. z Brna po tradičních trasách, tak aby 24. 12. v dopoledních hodinách jej mohli naši skauti a skautky roznášet svým blízkým stejně jako skauti ve všech okolních zemích.

Již dnes se rozhlédněte kolem sebe, ať vite, kam zajít na Štědrý den.

Jan Svoboda, Břežinova 25, 616 00 Brno, tel. 05787048
blíží informace SIC 02/24102278

Betlémské světélko bude možno vyzvednout u těchto vlaků:

22.12. Brno - Píseň, „Junák“; odjezd z Brna v 15,35 (Náměstí, Třebíč, Okříšky, Jihlava, Kostelec, Horní Cerekev, Pelhřimov, Obratň, Tábor, Milevsko, Písek, Strakonice, Nepomuk, Starý Pízenec, Píseň)

23.12. Brno - Praha - Karlovy Vary, „Brněnský drak“; odjezd z Brna v 6,20 (Kufřim, Tišnov, Žďár n/Sáz., Havl. Brod, Kolin, Praha...)

Brno - Ostrava - Bohumín, „Beskyd“; odjezd z Brna v 6,20 (Vyškov, Kojetín, Přerov, Hranice, Suchbát n/O., Studánka, Ostrava - Poruba, Ostrava hl.n., Bohumín)

Brno - Jeseník, „Praděd“; odjezd z Brna v 5,40 (Vyškov, Nezamyslice, Prostějov, Olomouc, Hanušovice, Jeseník)

Brno - Liberec, „Nisa“; (Blansko, Svitavy, Č. Třebová, Ústí n/Orl., Choceň, Pardubice, Hradec Král., St. Páka, Turnov, Liberec)

Brno - Veselí na Moravě, „Javorina“; odjezd z Brna v 7,50 (Slavkov, Bučovice, Kyjov)

Drahládů hlavně pro vítěza a světlušku, ale i pro ostatní děti zorganizoval českolipské středisko na první listopadovou sobotu. Podmínkou účasti bylo vytvoření draku vlastníma rukama. A tak se ono sobotu začala ke skautskému domovu scházet dítká z draky. Byli

různí i hrůzní, veselí i smutní. Přestože oldskaut bratr Jerry je činný v meteorologii, vitr se někde flinkal a dřívější tvrzení, že porušíme větru, už nějak neplatí. Nakonec však přece draci vzlietli a účast asi 70 mladých konstruktérů potvrzuje, že dobrá věc se podařila.

Skauti za velkou louží

Daleká cesta má, mamé volání... Snad v každém z nás je uložena snaha po uskutečnění Velké cesty. Většinou se nám daří soustavně ji odkládat do říše neuskutečněných snů. Ale oldskauti Běda – Milan Eliáš a Miloš Macsek ze 152. oddílu „Řetěz“ neodolali volání dalek, nashromáždili grošky a vydali se v létě do Ameriky. Prošli až do legendárního Nashville v Tennessee a přinesli si spoustu obrázků, suvenýrů a dojmů. O víkend v měsíci padajícího listu se o ně rozdělili s ostatními oldskauty a kamarády táborových ohňů.

Happening na Kozlu se konal o třetí říjnovém víkendu. Skauti Českolipska vynesli k vrcholu každý svůj kámen do malé mohyly, označující skautskou přítomnost. Kolem polehly otěly čichy, málo navštěvované končiny hemžením, ve kterém převládaly žluté šátky včítat a světloušek, nechyběli však ani oldskauti. Dokumentovali tak, že skauting není jen záležitostí mládeže. Nejvzdálenější účastníci byli skauti z Kamenického Šenova, největší kámen položil do mohyly rover Medvěď-Zelenka. Jsou v ní i vzácné kameny, přinesené jako suvenýry z výprav ke Sněžce, Ještědu, pobřeží Baltu, rakouským Alpám i kavkazskému Elbrusu. Trochu se vzpomínalo, trochu se zpívalo a před rozchodem tu zahřměl z více než slovy hrdel a hrdeklet letitý severočeský pokřik: Na severu stráž věnou vlastní máš!

Skauti pod lípou Svobody se sešli v České Lípě v předvečer státního svátku 28. října. A protože skauti a Svoboda patří dohromady, je jednou z místních skautských tradic úprava okolí tohoto symbolického stromu. Jeho historie v tomto pohraničním městě byla dosti pohnutá: před II. světovou válkou bývala poškozována a ničena. Po válce v roce 1947 byla znovu vysazena – tentokrát jistě definitivně. Pár slov o ní pronesl k shromážděným skautům historik okresního muzea pan Smejkal.

Lípa Svobody byla vysazena sloupskými skauty v letech nezdařeného pokusu o svobodu v Československu na prostranství před školou a kostelem. Tehdy to se svobodou nějak nevyšlo. Po roce 1989 nebyla ve Sloupu skautská činnost obnovena, ale skautská lípa Svobody tam roste a sílí.

Svátek zemětělých

V lese u Stružnice na Českolipsku je hromadný hrob obětí fašismu, vězňů, kteří nepřežili transport smrti a spočívají v české zemi. Po roce 1989 všichni na tento hrob zapomněli. Českolipská roveň každoročně – tedy i letos na podzim – upravují hrob bezejmenných obětí, položí věnce, zapálí svíčky a nezapomínají.

Zprávy z Českolipska zaslal Sir

V Lounech se ve dnech 18. – 19. září konala slavnost k 75. letům trvání skautingu v tomto okresním městě. Při této pěkné příležitosti byla otevřena zrekonstruovaná klubovna střediska v městském parku u řeky Ohře, ve které uspořádal oldskaut bratr Stan-
da výstavu z historie i současnosti. Skautská mládež podnikla v těchto dnech výpravu po stopách prvního tábora svých předchůdců. Sobotní oslavy vyvrcholily slavnostním ohněm a benátkou nocí. V neděli se pak konal závod hřídek ve městě, věnovaný historii i současnosti Loun.

V sobotu 9. 10. 1993 sa konal v Bratislave-Petržalke už III. ročník **Majstrovstiev Slovenska skautov v orientačnom behu** pod názvom „Skautská buzola“. Trať pre mladších skautov a skautky (11 – 14 rokov) bola dĺžka 2,5 km a bolo tam 6 kontrol. Trať pre starších skautov bola dĺžka 3,5 km s 8 kontrolami. Trať pre všetkých a víťazka bola 800 m. Každý pretekár obdržal a mapu v merítku 1 : 15 000. V cieľi každého čakalo občerstvenie a diplom. O zdorný priebeh súťaže sa staral 3. oddiel skautov Bratislava-Petržalka a oddiel OB Slavia Farmaceut Bratislava.

V dňoch 16. a 17. októbra sa konalo v Žiline celoslovenské stretnutie okresných vodcov, ich zástupcov a vodných skautov Slovenského skautingu. S náčelníctvom. V úvode hlavný kapitán vodných skautov br. Kvasnica obzval všetkých s činnosťou a zakladaním nových oddielov na Slovensku. O lesných školách prednesol príhovor čestný náčelník a vodca ULŠ RNDr. Janček. Náčelník br. Rubes nás obzval s problémami Slov. skautingu a ich opatreniami. Prebrala sa i nová registrácia z znovuvydávanie časopisu pre činovníkov „Skautské zvesti“. Bývalý redaktor br. Hrehuš sa vzdal funkcie. Košické stredisko sa prihlásilo, že by po dvojročnej odmlke začali vydávať znovu časopis „Skauli“ pre všetkých členov. Dozvedeli sme sa tiež z úst náčelníka, že Slovenský skauting má registrovaných cez 7 000 členov.

36. Jamboree On The Air

V treťom októbrovom týždni cez víkend prebiehalo po rádiomaterstvých pásmach tradičné celosvetové skautské 36. Jamboree on the Air.

K tomuto veľkému zástupu skautov celého sveta sa opäť pripojil i náš 1. zbor skautov a skautiek z Nového Mesta nad Váhom, ktorý zabezpečoval akciu JOTA '93 na rádiomaterstvej stanici OM3 OFJ priateľa skautingu operátora Ďu Sedláčka. Bolo úspešné nadviazanie 83 spojení so stanicami na celom svete. Pracovali sme systémom SSB t. zn. mohli počuť viacerí z reproduktoru – normálnou rečou, telegrafný kľúč sme nepoužívali. Po tieto dva dni sa vysielali skupiny mladších skautov i oldskautov, z ktorých už väčšina mala minuloročnú skúsenosť. Spojenia boli veľmi zaujímavá a počuť sa viacerými štátmi v Európe aj u nás.

Vyjasnení otázok o nakladateľstve NIBOWAKA

Bratr Tomáš Krupička SE OMLUOVÁ vsem, ktorí si predplatili soubor desiatidňového Rádčovského kursu a cítia se povdoveni. Nejednalo se o zlý úmysl. Dlouhé pozdější bylo způsobeno velkými těžkostmi především technického rázu, které byly nad síly jednoho člověka.

V současné době je konečně v tisku první díl, který by se měl rozepisovat ještě do vánoc. Další díly by měly následovat v měsíčních intervalech, tak, jak bylo původně slíbeno.

Bratr Krupička se omlouvá také těm, kteří dosud nedostali písemnou odpověď na své urgency, ale není v jeho moci odepsat všem, a proto využívá našeho časopisu...

Vzhledem k tomu, že svůj finanční dluh Junácké edici, o němž jsme se zmínili v 1. čísle tohoto ročníku, bratr Krupička již vyrovnal, nemáme důvodu nevěřit, že se konečně dočkáme i slíbených příruček. Držíme mu palce, aby to bylo brzo a vás prosíme jeho jménem ještě o trochu strpení.

redakce Skautingu a Junácká edice

Najväčšiu výmenu pozdravov sme mali so stanicou TM 3 JM z Eiffelovej veže v Paríži, ktorá blahoželala našim skautom k úspešnej činnosti.

Asi najkurioznejšia odpoveď bola operátora UA 4 CI Tonyho zo Saratova, keď mu chlapci v ruštine popisovali polohu nášho mesta, vzdialenosť od Bratislavy a Piešťan, „Ja známu Bratislavu, kurort Piešťany i Nové Mesto, ja by som bol v 68. roku v tanku“.

Škoda však, že i tento rok sa do vysielania 36. ročníku JOTA okrem našej stanice OM3 OFJ nezapojila žiadna iná stanica zo Slovenska. Hlavnou príčinou bolo asi to, že keď žiadosti boli zavčas poslané, Správa Telekomunikácií až v piatok večer (15.10.) oznámila, že to bude pracovať so skautmi s dopĺňajúcou značkou J, musí podať žiadosť so 100 Sk kolkom. Myslím, že i to mnohých odradilo. Naša stanica mala povolenie a kolko poslala dodatočne.

Dúfame, že i u nás na Slovensku postupne JOTA získa svojich priaznivcov.

Pepča

Noční závod roverů, pořádaný v říjnu 15. střediskem Štítá nad Vláří založil novou tradici. Účastníci se jej 8 hlídek okresu Zlín a dvě hlídky z Nové Dubnice a Dubnice nad Váhom. Organizátoři s napětím sledovali každou disciplínu, a nakonec nám došlo, že jsme „naše rovery trochu podcenili“. Chlapci byli dobře připravení a do závodu dali všechny duševní i fyzické síly. Tento podnik splnil svůj účel – udelal něco pro chlapce, kteří už povyrostli z kraťasů, ale ještě jim nedorostly vousy. Propůjště to chce jen větší zájem okresních orgánů Junáka. Nebo to kvůli 60 lidem nestojí za to? napsal nám bratr Bobr. A pořadí nejlepší: první bylo 5. středisko Zlín, druhý 1. zbor Slov. skautingu v Nové Dubnici a třetí středisko Pozlovice u Luhačovic.

Bobr

Skautské středisko z Prahy by rádo předalo jinému skautskému středisku cyklostyl, vyjiskřovač na blány a další rozmožňovací stroje. Informace v redakci.

VÝZVA HISTORICKÉ KOMISE 2

navazuje na výzvu otiskenu ve Skautingu č. 1 v září 1992. Žádáme o zaslání výročních almanachů, které jsou v regionech vydávány při oslavách různých jubilej. Velmi rádi přijímáme i další artefakty těchto událostí – pamětní listy, plakáty, pozvánky, odznaky, pohlednice, či jiné předměty. Vedle základního fondu, který bude tvořit základní část vlastního archivu chceme vytvořit i t. zv. druhou řadu, která by sloužila ke studijním účelům v prostorách uvažované studovny a archivu. Proto vás prosíme zasílat výše jmenované (hlavně však almanachy) ve dvou kusech, aby se tak vaše materiály zachovaly nejen pro budoucnost, ale sloužily i skautské veřejnosti v současnosti.

Vlastní archiv však bohužel stále nemá svůj reálný prostor. Členové HK si rozdělili své úkoly a někteří jsou garanti určitých oblastí archivu. Garantom pro tyto materiály je V. Nosek, Ostravská 624, Praha 9 – Letňany, 199 00, budete mi jistotu, že vše bude řádně zaevidováno, i když zpřístupněno zatím jen členům HK.

Výroční almanachy dávají svým tvůrcům většinou velmi mnoho práce, ale je na nich vidět, že jsou zpracovávány hlavně srdcem, s nadšením. Je proto škoda, když se v některých objevují chyby (hlavně v částech úvodních, které se věnují všeobecnému rozvoji světového, nebo našeho skautingu). Historická komise proto nabízí autorům spolupráci. Pokud nám zašlete rukopis ještě před vydáním k nahlédnutí, jsme schopni jej během 2 – 3 týdnů prohlédnout a poslat zpět s případnými připomínkami hlavně všeobecných částí (na ty místní zase tolik vědomostí jako vy nemáme).

Nakonec výčet almanachů, které do archivu přibýly od září 1992 (viz Skauting 1/září 1992):

1991 – Almanach 75 let Mladá Boleslav

1991 – Historie skautingu v Jičíně

1992 – 55 let skautského domova v Jaroměři

75 let Středisko Junáka Jiřího Šimáně v České Skalici

75 let skautské Pátáctví Praha

Zpětné zrcadlo aneb Historie skautingu v Libeznicích

80 let junáctví v Domažlicích

Skautský almanach Nové Zámky 1992

Buď připraven – Hodonský skaut (reprint alm. z roku 1935 – Kolín)

Skauting v pamínicích historie – Zábřeh na Moravě 1992

1993 – 70 let skautingu v Třebíči 1993

60 let skautingu v Hodoníně

Stručná historie skautingu v Děčíně 1970

Nechybí právě váš almanach v tomto výčtu?

Za historickou komisi – Windy

HAIMA

Obvod Prahy 8 nás požádal, abychom doprovázeli třicetiletou skupinu dětí s poruchou kvetvorby o podzimních prázdninách na jejich cestě do Rakouska. A tak podáváme o této akci krátkou zprávu.

Ráno 26. října 1993 stála na Hlavním nádraží pamí lokomotiva s přípojnými čtyřmi vozy. Na nástupišti se začal tvořit hlouček lidí, nad nímž se třepotala vlajka s nápisem HAIMA. Co to je? Unie pro pomoc dětem s poruchou kvetvorby. O chvíli později byla okna vlaku zaplněna, čouhaly z nich ruce a hlavy usměvavých i smutných dětí. Tak ahoj rodiče, ahoj Praho, vyjíždíme vstříc dnům plným tajemství.

Děti se rychle ve vlaku zabydly a začalo navazování kontaktů s neznámými spolubydlicemi. Vzniklo zde nádherné přátelské ovzduší, jak mezi dětmi, tak mezi dospělými. Šest dnů jsme prožili příjemně a vesele. Náš vláček nás vozil z města do města. Někde jsme pobývali jen několik hodin, někde jsme strávili noc. Každé město, kde jsme byli déle než tři hodiny, si pro nás připravilo program. V Českých Budějovicích nám uvolnili plavecký bazén, zahráli loutkové divadlo a provedli muzeum. V Linzi nám ukázali pohádkovou jiskru a významné kulturní památky. Písek, Český Krumlov, Protivín... Mohla bych jmenovat ještě mnoho dalších měst, všem jsme měli vždy zač poděkovat. Ochota a laskavé přivítání nikdy nechyběly. I ve vlaku se děti nenudily, buď něco hrály nebo byste je našli v družném hovoru.

Poděkování patří i všem, kteří ve svém volném čase a bez peněžní odměny pomáhali a podíleli se na organizaci akce. Od strojívnice až po pana Hipmana, který byl duší celého podniku. Na světě by mělo být více podobných lidí. Jistě by potom mohlo být více usměvavých dětí a příjemných chvil.

Andy

5 francouzských skautek (19 let)

by rado uspořádalo tábor o prázdninách 94 s českými skauty – nejlepší puťák. Dále shánějí jakékoliv setkání mladých lidí spojené s prací a možností někde pomoci. Do mluví se i anglicky a německy a mají velký zájem o českou zemi a kulturu.

Kontakt: Zuzana Běbrová, Rájské zahrady 2, 130 00 Praha 3

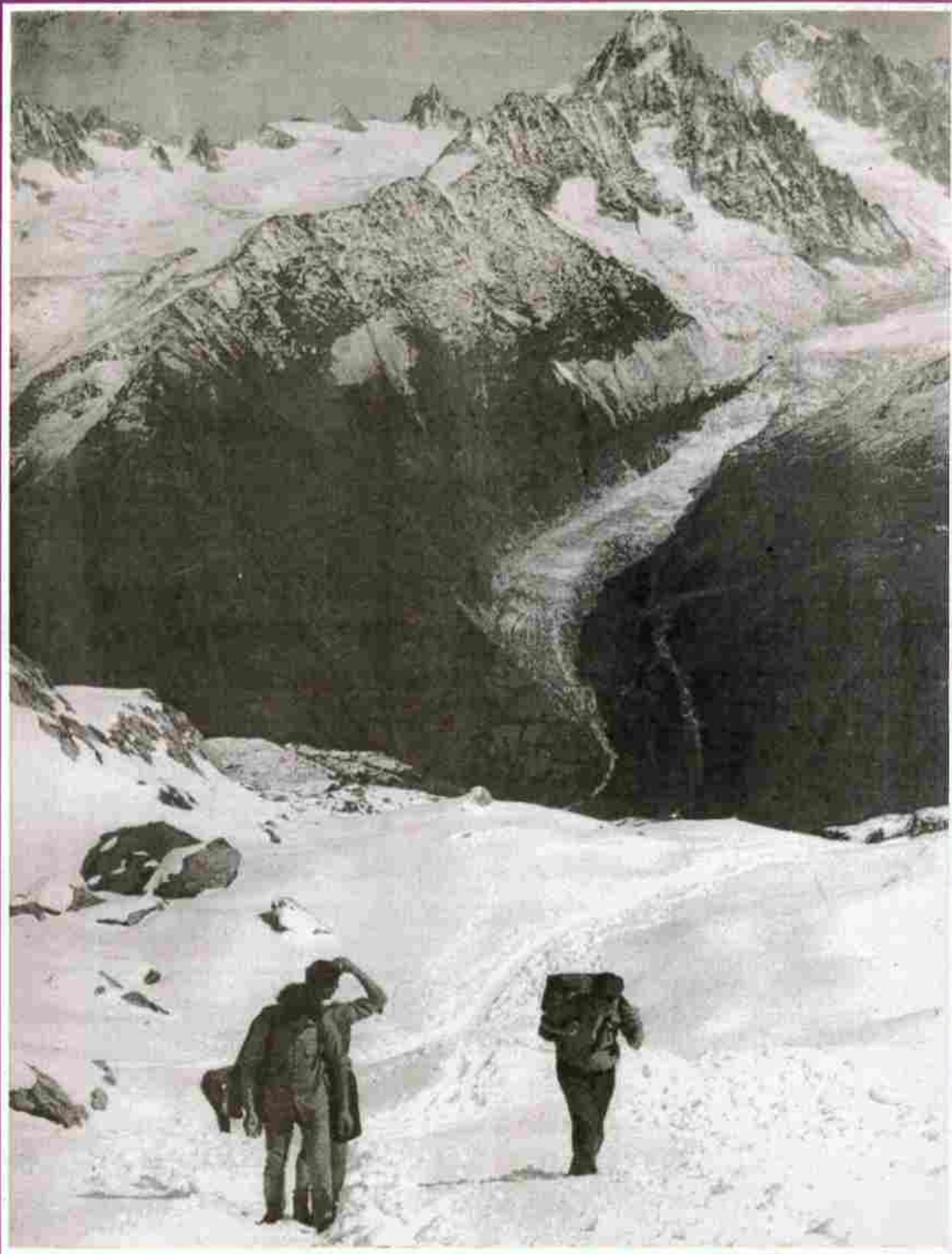
V Jindřichově Hradci dne 8. 11. 1993

ve věku 62 let náhle zemřel bratr Šírchán - MUDr. Václav Müller, obávající dlouholetý činovník Junáka, čestný a statečný člověk. Bratr Šírchán zůstane v našich srdcích, jeho dobrota a láska, jeho činy a myšlenky nás budou provázet dál.

Klity

POKUD NECHCETE PŘIJÍM O PRVNÍ ČÍSLO nového ročníku časopisu SKAUT – JUNÁK, nezapomeňte si jej předplatit NEJPOZDĚJI DO 20. prosince, kdy by se mělo první číslo předávat do tiskárny. POZOR! Počet výtisků se bude řídit počtem předplatitelů!

SKAUTING 4